

Sosyal Medya Platformlarında Yükümlülük, Şeffaflık ve Denetim: Digital Services Act, Online Safety Act 2023 ve 5651 Sayılı Kanun Rejimlerinin Karşılaştırmalı Analizi*

Arş. Gör. Abdülmecit Güldağı**

Öz

Sosyal medya platformlarının küresel ölçekte yaygınlaşması, sorumluluk muafiyeti esasına dayanan düzenlemeleri yetersiz bırakmış ve bu hizmetlere uygulanacak yükümlülüklerin ve denetim usullerinin yeniden belirlenmesini gerektirmiştir. Bu çalışma, sosyal medya platformlarına yönelik yasal yükümlülükler ile denetim mekanizmalarını Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Türkiye örnekleri üzerinden karşılaştırmalı hukuk yöntemiyle incelemektedir. İnceleme, Türkiye bakımından etkili bir platform denetimi için gerekli kurumsal ve normatif unsurları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Avrupa Birliği'nin Digital Services Act'ı (DSA), Birleşik Krallık'ın Online Safety Act 2023'ü (OSA 2023) ve 5651 sayılı Kanun ile 7253, 7418 ve 7578 sayılı Kanunlarla şekillenen Türk sosyal ağ sağlayıcı rejimi karşılaştırılmaktadır.

* Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Date Received: 27 Haziran 2026

Makale Kabul Tarihi / Date Accepted: 18 Temmuz 2026

Atıf Şekli/Cite As: Güldağı, Abdülmecit, "Sosyal Medya Platformlarında Yükümlülük, Şeffaflık ve Denetim: Digital Services Act, Online Safety Act 2023 ve 5651 Sayılı Kanun Rejimlerinin Karşılaştırmalı Analizi", İHÜ-HFD, 2026, C. 4, S. 1, 109-169.

** Arş. Gör., İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, E-posta: abdulmecitguldagi@ihue.edu.tr; ORCID ID: 0000-0001-8013-6693.

Karşılaştırma, üç temel bulguya işaret etmektedir. İlk olarak platform düzenlemeleri, sorumluluk muafiyetini esas alan birinci nesil yaklaşımdan temsilci atama ve şeffaflık raporlamasına dayalı ikinci nesle; buradan da sistemik risk değerlendirmesi, bağımsız denetim ve algoritmik şeffaflık içeren üçüncü nesle yönelmektedir. İkinci olarak şeffaflık raporları, her üç sistemde düzenleyici denetimin bilgi kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Ancak bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi, algoritmik şeffaflık ve araştırmacı veri erişimiyle desteklenmeyen raporlar, platform beyanı niteliğini aşamamaktadır. Üçüncü olarak Türkiye'nin sosyal ağ sağlayıcı rejimi, temsilci atama ve periyodik şeffaflık raporlaması bakımından karşılaştırmalı hukukla örtüşmektedir. 7418 sayılı Kanunla algoritmik açıklama ve reklam şeffaflığına ilişkin bazı unsurlar, 7578 sayılı Kanunla ise çocukların korunmasına yönelik ek yükümlülükler öngörülmüştür. Buna rağmen rejim, bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi ve araştırmacı veri erişimiyle bütünlüklü bir denetim mimarisi bakımından yapısal eksiklikler taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sosyal Medya Platformları, Digital Services Act (DSA), Online Safety Act 2023 (OSA), 5651 sayılı Kanun, Şeffaflık raporlaması, Platform denetimi.*

Obligations, Transparency and Oversight of Social Media Platforms: A Comparative Analysis of the Regulatory Regimes Established by the Digital Services Act, the Online Safety Act 2023, and Law No. 5651

Abstract

Social media platforms have acquired a scale that requires the legal system to specify both the obligations applicable to these services and the mechanisms for supervising compliance. This article examines these obligations and supervisory mechanisms through a comparative analysis of the European Union, the United Kingdom, and Türkiye. It seeks to identify the institutional and normative elements required for an effective platform-supervision framework in Türkiye. The analysis compares the European Union's Digital Services Act (DSA), the United Kingdom's Online Safety Act 2023 (OSA 2023), and Türkiye's social-network-provider regime established by Law No. 5651 and shaped by Laws Nos. 7253, 7418, and 7578.

The comparison yields three principal findings. First, platform regulation is moving from a first-generation liability-exemption model to a second-generation model based on representative appointment and transparency reporting, and then to a third-generation model that incorporates systemic risk assessment, independent audit, and algorithmic transparency. Second, transparency reports are an information source for regulatory supervision in all three systems. Without independent auditing, systemic risk assessment, algorithmic transparency, and researcher access to data, however, they remain platform self-declarations. Third, Türkiye's social-network-provider regime corresponds with comparative models in requiring representative appointment and periodic transparency reporting.

Although Law No. 7418 introduced certain algorithmic-disclosure and advertising-transparency elements and Law No. 7578 envisaged additional child-protection obligations, the regime lacks an integrated supervisory architecture combining independent auditing, systemic risk assessment, and researcher access to data.

Keywords: *Social Media Platforms, Digital Services Act (DSA), Online Safety Act 2023 (OSA), Law No. 5651, Transparency reporting; Platform oversight.*

Extended Summary

This article compares the legal obligations imposed on social media platforms and the mechanisms used to supervise compliance under three regulatory frameworks: the European Union's Digital Services Act (DSA, Regulation (EU) 2022/2065), the United Kingdom's Online Safety Act 2023 (OSA 2023), and Türkiye's Law No. 5651, as amended by Laws Nos. 7253 (2020), 7418 (2022), and 7578 (2026). It asks which mechanisms must operate together for platform supervision to be effective and what function transparency reports perform within that architecture. The article uses a functional comparative-law method, examining the three systems through six axes: risk management, enforcement, independent verification, researcher data access, algorithmic transparency, and fundamental-rights guarantees. The DSA provides the comparative reference framework. Contractual and tort liability are outside the scope of the article.

Under the criteria adopted in this article, the DSA provides one of the most comprehensive platform-regulatory architectures currently in force. Its layered structure applies progressively to intermediary services, hosting providers, online platforms, and very large online platforms and search engines (VLOPs/VLOSEs). For VLOPs and VLOSEs, the DSA requires annual systemic risk assessments (Articles 34–35), independent audits (Article 37 and Delegated Regulation (EU) 2024/436), and algorithmic-transparency obligations (Articles 27 and 38). Transparency reporting operates at three levels: annual reports by intermediary services (Article 15); six-monthly publication of average monthly active-recipient information by online platforms (Article 24); and enhanced reports by VLOPs and

VLOSEs covering the matters listed in Article 42. The DSA Transparency Database under Article 24(5) collects statements of reasons for content-moderation decisions; it is distinct from the risk-assessment and audit reports governed by Articles 37 and 42.

OSA 2023 establishes a duty-of-care model enforced by a single regulator, the Office of Communications (OFCOM), which has broad rule-making and enforcement powers. It imposes illegal-content risk-assessment duties on all in-scope services and child-risk-assessment duties on services accessible to children. During the legislative process, the general adult-facing legal but harmful duty was largely removed on freedom-of-expression grounds, while child-protection obligations were strengthened. Category 1 services must also provide users with content-choice tools. OSA 2023 does not impose a universal annual transparency-reporting duty on all in-scope services; reporting applies to categorised services following OFCOM notification. OFCOM published its Final Transparency Guidance under the Act on 21 July 2025. Unlike Article 37 of the DSA, OSA 2023 does not establish a general mandatory independent-audit mechanism.

Türkiye's Law No. 5651 establishes a second-generation social-network-provider regime centred on representative appointment, content removal, and periodic transparency reporting. Law No. 7253 introduced the social-network-provider category and Supplementary Article 4, requiring domestic representatives, measures aimed at hosting the data of users in Türkiye, and six-monthly transparency reports submitted to the Information and Communication Technologies Authority (BTK). Law No. 7418 introduced Article 217/A of the Turkish Penal Code, which addresses disinformation through individual criminal liability, and added certain algorithmic-disclosure, recommender-system, advertising-policy, advertising-library, and user-preference obligations to Supplementary Article 4. Law No. 7578 (2026) envisages child-protection obligations, including a prohibition on providing social-network services to users under fifteen, age verification, parental-control tools, and measures against deceptive advertising. The relevant social-network-provider provisions are due to take effect on 1 November 2026.

All three regimes require some form of transparency reporting, but they differ in content standards, periodicity, and the degree of independent

verification. For VLOPs and VLOSEs, the DSA connects transparency reporting with systemic risk assessment and independent audit. OSA 2023 and Law No. 5651 do not provide an equivalent general and periodic external-audit mechanism. Accordingly, transparency reports under those systems retain the character of platform self-declarations. Three structural limitations recur: platforms control the information disclosed; inconsistent categorisation impedes comparison; and external validation is not legally required.

Based on the comparative analysis, the article proposes nine reform measures for Türkiye. First, social-network providers above a defined threshold should be subject to periodic independent audits modelled on Article 37 of the DSA. Second, statutory safeguards should be introduced concerning auditor independence, technical expertise, impartiality, and conflicts of interest. Third, platforms should be required to identify, analyse, and report systemic risks arising from their services. Fourth, building on the algorithmic-disclosure and advertising-transparency elements introduced by Law No. 7418, the core parameters of recommender systems should be subject to meaningful public disclosure. Fifth, transparency-reporting standards should be standardised beyond the BTK's 2023 Decision and reports should be made publicly accessible through a dedicated BTK database. Sixth, a secure data-access mechanism for vetted researchers, modelled on Article 40 of the DSA, should be established within statutory limits for trade secrets and personal data. Seventh, the sanction regime should be recalibrated to include revenue-proportionate administrative fines. Eighth, the conflict arising from the BTK's dual role as report recipient and enforcement authority should be resolved and effective avenues of appeal strengthened. Ninth, fundamental-rights safeguards in the access-blocking regime should be reinforced by strengthening the requirements of legality and proportionality, narrowing the scope of the BTK's ex officio blocking powers in favour of prior judicial review as the rule, and raising the standards of reasoning for administrative decisions.

The article's central contribution is a three-system comparison organised around the supervisory function of transparency reporting. The comparison shows that Türkiye's current second-generation model does not provide the institutional components needed for an effective

accountability framework. Transparency reports become a meaningful accountability mechanism only when they operate together with independent auditing, systemic risk assessment, and algorithmic transparency. Without these complementary mechanisms, they remain platform self-declarations rather than effective supervisory tools. The article therefore identifies the components of a third-generation platform-supervision architecture and outlines an adapted reform path for Türkiye.

Giriş

Sosyal medya platformları, milyarlarca kullanıcıya ulaşan küresel iletişim altyapılarına dönüşmüştür.¹ Bu ölçekteki kullanım, platformlar ile kullanıcılar arasındaki ilişkiyi, birçok boyutuyla hukuki düzenlemenin konusu haline getirmiştir. Kişisel verilerin korunması ve işlenmesi, içerik moderasyonu ve sorumluluk muafiyeti, algoritmik şeffaflık, çocukların çevrim içi korunması, nefret söylemi ve yasa dışı içerik ile hesap verebilirlik mekanizmaları, sosyal medya hukukunun temel gündem maddelerini

-
- 1 Dünya genelinde sosyal medya kullanımının ulaştığı ölçek, bu platformların artık yalnızca bireyler arası iletişim araçları olarak değil; haber alma, kamusal tartışma, reklam, ticaret ve siyasal katılım süreçlerini taşıyan küresel dijital altyapılar olarak değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. 2026 yılı itibarıyla dünya genelinde sosyal medya kullanıcı kimliklerinin 5,79 milyara ulaştığı, bunun dünya nüfusunun yaklaşık %69,9'una ve internet kullanıcılarının %94,7'sine karşılık geldiği belirtilmektedir. Başlıca platformlar bakımından da YouTube, Facebook, TikTok ve Instagram gibi hizmetlerin milyarlar düzeyinde reklam erişimine sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu verilerin her zaman tekil kişi sayısını değil, platformlar tarafından raporlanan kullanıcı kimlikleri veya reklam erişimi ölçümelerini ifade edebileceği dikkate alınmalıdır. Sosyal medyanın haber tüketimi ve kamusal tartışma bakımından artan rolü ile büyük platformların temel haklar, medya çoğulculuğu, seçim süreçleri ve içerik moderasyonu bakımından sistemik riskler doğurabilecek aktörler olarak düzenlenmesine ilişkin olarak bkz. DataReportal, "Global Social Media Statistics", 2026, <https://datareportal.com/social-media-users> [erişim tarihi: 08.06.2026]; DataReportal, "Digital 2026 Mid-Year Global Update Report", 2026, <https://datareportal.com/reports/digital-2026-mid-year-global-update-report> [erişim tarihi: 08.06.2026]; Nic Newman/Richard Fletcher/Craig T. Robertson/Amy Ross Arguedas/Rasmus Kleis Nielsen, *Reuters Institute Digital News Report 2025*, Reuters Institute for the Study of Journalism, 2025, <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025> [erişim tarihi: 08.06.2026]; European Commission, "The Digital Services Act", <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act> [erişim tarihi: 08.06.2026]; European Commission, "DSA: Very Large Online Platforms and Search Engines", <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops> [erişim tarihi: 08.06.2026].

oluşturmaktadır. Platformlar, günlük yüz milyonlarca içeriğin anlık denetiminin teknik imkânsızlığı gerekçesiyle yayımlanan her içerikten doğrudan sorumlu tutulmamaktadır.² Bununla birlikte sözleşmeden ve yasal düzenlemelerden doğan yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerin nasıl ve kim tarafından denetleneyeceği ise bağımsız bir hukuk politikası sorunu oluşturmaktadır.³

2000’li yılların başından itibaren Avrupa Birliği başta olmak üzere pek çok hukuk düzeni, sosyal medya platformlarına yönelik kapsamlı ve bağlayıcı

- 2 İçerik moderasyonunda ölçek sorunu, yalnızca içerik sayısının fazlalığından değil, içeriklerin farklı dil, bağlam ve formatlarda üretilmesinden; otomatik sistemlerin ise hız ve ölçek avantajına rağmen bağlamsal değerlendirme, yanlış pozitif/yanlış negatif karar ve ifade özgürlüğüne müdahale riski taşımasından kaynaklanmaktadır. Avrupa Komisyonu’nun DSA’nın platformlar üzerindeki etkisine ilişkin açıklamasında, 2025 yılının ilk yarısında platformlarca 9 milyardan fazla içerik moderasyonu kararı bildirildiği, bu kararların %99’unun platformların kendi hizmet şartlarına dayalı proaktif kararlar olduğu; ayrıca 2024’ten itibaren Avrupa Birliği kullanıcılarınca 165 milyondan fazla iç itiraz yapıldığı ve bu itirazların yaklaşık %30’unda kararların tersine çevrildiği belirtilmektedir. TikTok’un DSA kapsamındaki 2025 ikinci yarı raporunda ise Avrupa Birliği’nde aylık 178 milyon kullanıcıya ulaşıldığı, Temmuz–Aralık 2025 döneminde yaklaşık 112 milyon içeriğin kaldırıldığı ve ihlal içeriklerinin %93,8’inin insan incelemesi olmaksızın otomatik sistemlerce işleme alındığı ifade edilmektedir. Meta da Aralık 2024’te her gün milyonlarca içerik üzerinde işlem yapıldığını, bu işlemlerin yaklaşık onda biri ile onda ikisinin hata olabileceğini ve otomatik yaptırım sistemlerinin özellikle düşük ağırlıklı ihlallerde aşırı kaldırma riskini artırabildiğini açıklamıştır. Bu veriler, platformların her kullanıcı içeriğini yayımdan önce tek tek denetlemesinin fiilen uygulanabilir olmadığını; buna karşılık sorumluluk rejiminin şeffaflık, itiraz, risk yönetimi, otomasyonun denetlenmesi ve sistemik hesap verebilirlik yükümlülükleri üzerinden kurulmasının neden tercih edildiğini göstermektedir. Bkz. Tarleton Gillespie, “Content Moderation, AI, and the Question of Scale”, *Big Data & Society* 7/2 (2020): 1-3; Chiara Drolsbach/Nicolas Pröllochs, “Content Moderation on Social Media in the EU: Insights From the DSA Transparency Database”, *Companion Proceedings of the ACM Web Conference 2024 (WWW ’24 Companion)* (2024): 939-941, <https://doi.org/10.1145/3589335.3651482>; European Commission, “The Impact of the Digital Services Act on Digital Platforms”, 19 Mayıs 2026, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-impact-platforms> [erişim tarihi: 08.06.2026]; TikTok, “Digital Services Act: Our Sixth Transparency Report on Content Moderation in Europe”, 29 Nisan 2026, <https://newsroom.tiktok.com/digital-services-act-our-sixth-transparency-report-on-content-moderation-in-europe?lang=en-150> [erişim tarihi: 08.06.2026]; Meta, “More Speech and Fewer Mistakes”, 7 Ocak 2025, <https://about.fb.com/news/2025/01/meta-more-speech-fewer-mistakes/> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- 3 Belirtmek gerekir ki bu çalışma, sözleşmesel ve haksız fiil sorumluluğunu kapsam dışında tutmakta, yasal düzenlemeler ve denetim mekanizmalarını odak noktası olarak almaktadır.

düzenleyici çerçeveler oluşturmuştur. Bu alandaki öne çıkan kapsamlı düzenlemelerden biri, Avrupa Birliği'nin 2022 yılında yürürlüğe girerek 2023–2024 yıllarında aşamalı biçimde uygulanmaya başlayan Digital Services Act'tir (DSA).⁴ DSA, Avrupa Birliği'nin dijital platform düzenleme paketinin bir parçası olup aynı paketin rekabet boyutunu ele alan Digital Markets Act (DMA) ile birlikte değerlendirilmektedir. Birleşik Krallık'ta 2023 yılında yasalaşan Online Safety Act⁵ ile Türkiye'de 5651 sayılı Kanun'da 2020 (7253 sayılı Kanun)⁶, 2022 (7418 sayılı Kanun)⁷ ve 2026 (7578 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun)⁸ yıllarında yapılan değişiklikler bu alandaki diğer önemli gelişmeler arasında yer almaktadır. Bu düzenlemeler; risk değerlendirmesi, bağımsız denetim, algoritmik şeffaflık, çocukların korunması ve şeffaflık raporlaması gibi yükümlülük kategorilerini kapsamaktadır. Bunların yerine getirilip getirilmediği ise platform tarafından hazırlanan periyodik raporlar ve düzenleyici kurumların denetimi aracılığıyla izlenmektedir.

Bu çerçevede çalışmanın ele aldığı temel problem, sosyal medya platformlarına yüklenen yükümlülüklerin hangi mekanizmalarla denetleneceği ve şeffaflık raporlamasının bu denetim mimarisinde içinde gerçek bir hesap verebilirlik aracına nasıl dönüştürülebileceğidir. Çalışmanın savunduğu tez, şeffaflık raporlamasının ancak bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi⁹, algoritmik şeffaflık ve araştırmacı veri erişimiyle

4 Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act), OJ L 277, 27.10.2022, m. 92-93. (uygulama tarihleri: VLOP/VLOSE için 25 Ağustos 2023; diğer platformlar için 17 Şubat 2024).

5 Online Safety Act 2023, c. 50, Kral Onayı: 26 Ekim 2023, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/50> [erişim tarihi: 16.07.2026].

6 7253 sayılı Kanun, RG, T. 31.07.2020, S. 31202.

7 7418 sayılı Kanun, RG, T. 18.10.2022, S. 31987.

8 7578 sayılı Kanun, RG, T. 01.05.2026, S. 33240; ilgili sosyal ağ sağlayıcı hükümleri bakımından yürürlük: 1 Kasım 2026.

9 Bu çalışmada “sistemik risk”, DSA m. 34-35'teki “systemic risk” kavramının karşılığı olarak kullanılmaktadır ve hizmetin ölçeğinden veya tasarımından kaynaklanıp etkileri bireysel kullanıcıyı aşarak toplumsal söylem, seçim süreçleri, temel haklar ve kamu sağlığı gibi alanların bütününe yayılan riskleri ifade etmektedir. Yönteme ilişkin bir niteleme olan “sistemik” (planlı, düzenli) bu kavramı karşılamamaktadır. Kavramın finansal düzenlemedeki sistemik risk literatüründen dijital hizmetlere aktarımı için bkz. Sally Broughton Micova/Andrea Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, CERRE Report (Temmuz 2023), 12-15, <https://ssrn.com/abstract=4512640>.

bütünleştirildiğinde salt platform beyanı olmaktan çıkacağı ve Türkiye'deki 5651 sayılı Kanun rejiminin de bu bütünleşik mimariye yönelecek biçimde reforme edilmesi gerektiğidir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sosyal medya platformlarının hukuki konumuna ve platform denetimine ilişkin kavramsal çerçeve ile araştırmanın yöntemi ortaya konmaktadır. İkinci bölümde DSA, OSA 2023 ve 5651 sayılı Kanun rejimleri genel hatlarıyla tanıtılmaktadır. Üçüncü bölümde üç rejim; risk yönetimi, yaptırım, bağımsız doğrulama, araştırmacı veri erişimi, algoritmik şeffaflık ve temel hak güvenceleri eksenlerinde karşılaştırılmaktadır. Dördüncü bölümde ise karşılaştırmalı bulgulardan hareketle Türkiye için reform önerileri geliştirilmektedir. Sonuç bölümünde bulgular toplu olarak değerlendirilmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Sosyal Medya Platformlarının Hukuki Konumu

1.1.1. Sosyal Medya ve Sosyal Ağ Kavramları

Sosyal medya, kullanıcıların içerik üretmesine, paylaşmasına ve diğer kullanıcılarla etkileşime geçmesine imkân veren internet tabanlı farklı çevrim içi platformları kapsayan üst kavramdır.¹⁰ Sosyal ağ siteleri ise bu geniş alan içinde, kullanıcıların tanımlanabilir profiller oluşturabildiği, diğer kullanıcılarla bağlantılarını kamuya açık biçimde ifade edip görüntüleyebildiği ve bu bağlantılar üzerinden oluşan kullanıcı üretimli içerik akışlarıyla etkileşime girebildiği platform türlerinden biridir.¹¹ Bununla birlikte, sosyal medya kavramının literatürde tek ve değişmez bir tanımının bulunmaması ile sosyal ağ sitelerini ayırt eden bazı teknik özelliklerin zaman içinde diğer sosyal medya hizmetleri tarafından da benimsenmesi nedeniyle iki kategori arasındaki sınırlar kesin değildir.¹² Bu çalışmada “sosyal medya platformları”

10 Andreas M. Kaplan/Michael Haenlein, “Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media”, *Business Horizons* 53/1 (2010): 61; Thomas Aichner/Matthias Grünfelder/Oswin Maurer/Deni Jegeni, “Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019”, *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 24/4 (2021): 215, 219-220.

11 Nicole B. Ellison/Danah M. Boyd, “Sociality Through Social Network Sites”, içinde *The Oxford Handbook of Internet Studies*, ed. William H. Dutton (Oxford: Oxford University Press, 2013), 159.

12 Aichner/Grünfelder/Maurer/Jegeni, “Twenty-Five Years of Social Media”, 215, 219-

ibaresi genel üst kavram olarak kullanılacaktır. Türk hukuku bakımından ise 5651 sayılı Kanun'un m. 2/1, (s) bendinde tanımlanan "sosyal ağ sağlayıcı" kavramı teknik ve hukuki anlamıyla esas alınacaktır.

1.1.2. Aracı Hizmet, Yer Sağlayıcı, Çevrim İçi Platform ve Sosyal Ağ Sağlayıcı

Sosyal medya platformlarının hukuki statüsü, uygulanacak yükümlülük rejiminin kapsamını belirlemektedir. Hukuk düzenlerinin bu statüyü farklı kavramlarla kurması, yükümlülüklerin içeriğini ve denetim mekanizmalarını da farklılaştırmaktadır. Bu nedenle karşılaştırma, her sistemde kullanılan statü kavramı ile bu kavramın hukuki sonuçları birlikte dikkate alınarak yapılmalıdır.

Avrupa Birliği e-Ticaret Direktifi (2000/31/EC) kapsamında platformlar, somut faaliyetlerinin niteliğine göre barındırma (*hosting*) hizmeti muafiyetinden yararlanabilmektedir. Pasif kaldıkları ölçüde barındırdıkları içerikten doğan sorumluluktan muaf tutulabilmektedir.¹³ DSA ise bu çerçeveyi genişletmiştir. Aracı hizmetleri katmanlı biçimde düzenlemiştir: aracı hizmetler, yer sağlama hizmetleri, çevrim içi platformlar ve çok büyük çevrim içi platformlar/arama motorları (VLOP/VLOSE). Sosyal medya platformları, DSA m. 3/i kapsamında yer sağlama hizmetlerinin alt kategorisi olan çevrim içi platformlar olarak konumlandırılmaktadır.

Türk hukukunda 5651 sayılı Kanun'un m. 2/1, (d), (m) ve (s) bentlerinde sırasıyla içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcı kavramları tanımlanmaktadır. Buna göre içerik sağlayıcı, internet ortamında bilgi veya veri üreten, değiştiren ya da sağlayan gerçek veya tüzel kişiyi; yer sağlayıcı,

220; Ellison/Boyd, "Sociality Through Social Network Sites", 152-153. Kavramın klasik tanımı için ayrıca bkz. Danah M. Boyd/Nicole B. Ellison, "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship", *Journal of Computer-Mediated Communication* 13/1 (2007): 211, <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>.

13 Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market, OJ L 178, 17.07.2000, m. 12-15; çevrim içi platform ve aracı hizmet tanımları için DSA m. 3(g) ve 3(i). Bkz. ayrıca Miriam C. Buiten, "The Digital Services Act: From Intermediary Liability to Platform Regulation", *JIPITEC* 12 (2021): 361-363; Giancarlo Frosio, "Platform Responsibility in the Digital Services Act: Constitutionalising, Regulating and Governing Private Ordering", içinde *Research Handbook on EU Internet Law*, ed. Andrej Savin/Jan Trzaskowski, 2. bs. (Cheltenham: Edward Elgar, 2023), 255-259.

hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek ya da tüzel kişiyi ifade etmektedir. 7253 sayılı Kanun’la eklenen sosyal ağ sağlayıcı kavramı ise kullanıcıların sosyal etkileşim amacıyla internet ortamında metin, görüntü, ses ve konum gibi içerikleri oluşturmaya, görüntülemesine veya paylaşmasına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri kapsamaktadır. 5651 sayılı Kanun’un Ek m. 4/17 hükmü, sosyal ağ sağlayıcı statüsünün içerik veya yer sağlayıcı olmaktan kaynaklanan sorumluluk ve yükümlülükleri ortadan kaldırmadığını açıkça düzenlemektedir. Bu çerçevede sosyal medya platformları, somut faaliyetlerinin niteliğine göre Türk hukukunda içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcı statülerinden birden fazlasını aynı anda taşıyabilmektedir. Söz konusu statülerin örtüşmesi, platformlara uygulanacak yükümlülük rejiminin her bir faaliyet ve somut olay bakımından dikkatle belirlenmesini gerekli kılmaktadır.¹⁴ e-Ticaret Direktifi’nden farklı olarak 5651 sayılı Kanun, yer sağlayıcı kavramına ek olarak içerik sağlayıcı kavramını da kullanmakta ve her iki statüye farklı sorumluluk rejimleri öngörmektedir.

1.2. Platform Denetimi, Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

1.2.1. Denetim Kavramı ve Türleri

Sosyal medya platformlarının denetimi, kaynağı bakımından iç denetim, dış denetim ve kamu denetimi; kapsamı bakımından hukuka uygunluk denetimi, yerindelik denetimi ve performans denetimi; erki bakımından ise yasama denetimi, yürütme denetimi ve yargı denetimi biçimlerini kapsayabilmektedir.¹⁵ Dijital platformların teknik karmaşıklığı ve sınır aşan yapısı, geleneksel yürütme ve yargı denetimini çoğunlukla yetersiz kılmakta; bu boşluğu doldurmak üzere bağımsız düzenleyici kurumlar ile uzman denetim mekanizmaları ön plana çıkmaktadır.¹⁶

14 5651 sayılı Kanun’un hazırlık sürecinde Avrupa Birliği’nin e-Ticaret Direktifi ile Almanya’nın Telemedya Kanunu’ndan esinlenildiği öğretilde ifade edilmektedir. Bu çerçevede içerik sağlayıcı / yer sağlayıcı ayrımının benimsendiği belirtilmektedir. Bkz. Ümit Gezder, *İçerik Sağlayıcının ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu* ve Sorumluluk Muafiyeti (İstanbul: Beta, 2017), 17.

15 Kadir Caner Doğan, “Yönetimin Bir Fonksiyonu Olarak Denetim ve Kamu Yönetimindeki Yeri”, *Ombudsman Akademik* 3 (2015): 121.

16 Rachel Griffin, “Public and Private Power in Social Media Governance: Multistakeholderism, the Rule of Law and Democratic Accountability”, *Transnational Legal Theory* 14/1 (2023): 47-49, <https://doi.org/10.1080/20414005.2023.2203538>.

1.2.2. Şeffaflık Raporları ve Platform Beyanı Sorunu

Şeffaflık raporu; bir platform tarafından yayımlanan, dijital yönetim ve içerik moderasyonu uygulamalarına ilişkin temel ölçütleri ve bilgileri kamuoyuyla paylaşan periyodik belgedir.¹⁷ Şeffaflık raporları, başlangıçta platformların kamuoyunu gönüllü olarak bilgilendirdiği belgeler olarak ortaya çıkmıştır. Ancak günümüzde yasal yükümlülük kapsamına alınarak denetim aracına dönüşmüştür. Bu dönüşüm birkaç boyutuyla ele alınabilir: birincisi, düzenleyici kurumların platforma yönelik yaptırım ve denetim süreçlerinde şeffaflık raporlarını temel veri kaynağı olarak kullanması; ikincisi, araştırmacı ve sivil toplumun platform davranışını bağımsız biçimde izleyebilmesi için raporların erişilebilir kılınması; üçüncüsü, raporlarda yer alan verilerin standardize edilmesi yoluyla karşılaştırmalı denetimin mümkün hale gelmesi. Bununla birlikte şeffaflık raporları, platformlar tarafından hazırlandığından bağımsız doğrulama imkânı sınırlı kalmaktadır. Bu durum, raporların platform beyanı olma niteliğini aşıp gerçek bir hesap verebilirlik aracına dönüşüp dönüşmediği sorusunu gündemde tutmaktadır.¹⁸ Belirtilen yapısal sınırlılık, çalışmanın Giriş'te ortaya konan temel savının da çıkış noktasını oluşturur: şeffaflık raporları tek başına birer platform beyanı niteliğindedir. Bağımsız denetim ve risk değerlendirmesiyle bütünleştirildiğinde ise beyanın doğruluğu dışsal olarak test edilebilir hâle gelmekte ve raporlama, hesap verebilirlik mimarisinin doğrulanabilir bir bileşenine dönüşmektedir.

1.2.3. Risk Değerlendirmesi, Bağımsız Denetim ve Algoritmik Şeffaflık

Şeffaflık raporlamasının yapısal sınırlılıkları, büyük platformlara yönelik tamamlayıcı mekanizmaların geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bağımsız denetim, platformun iç süreçleri ile şeffaflık raporlarının alanında uzman,

17 Trust & Safety Professional Association (TSPA), "What Is a Transparency Report?", 24 Mayıs 2022, <https://www.tspa.org/curriculum/ts-fundamentals/transparency-report/what-is-a-transparency-report/> [erişim tarihi: 13.05.2026].

18 Sharon Bassan, "Transparency ≠ Accountability? Rethinking the Legal Architecture of Content Moderation Transparency Reporting", preprint, 18 Şubat 2025, 1-2, <https://doi.org/10.2139/ssrn.5143075>. Bkz. ayrıca Marta Maroni, "Mediated Transparency": The Digital Services Act and the Legitimation of Platform Power", içinde (In)visible European Government: Critical Approaches to Transparency as an Ideal and a Practice, ed. Maarten Hillebrandt/Päivi Leino-Sandberg/Ida Koivisto (London: Routledge, 2023), 1-2, <https://ssrn.com/abstract=4413531>.

tarafsız ve bağımsız denetçilerce değerlendirilmesine dayanan mekanizmadır. DSA, VLOP ve VLOSE'lar için yıllık bağımsız denetimi zorunlu kılmaktadır (DSA m. 37). Denetimin usul ve esaslarını ise Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436 ayrıntılandırmaktadır.¹⁹

Sistemik risk değerlendirmesi, platformların kendi hizmetlerinden kaynaklanabilecek sistemik riskleri, yani dezenformasyon, temel haklar ihlalleri, seçimler üzerindeki etkiler gibi unsurları tespit etmesini, analiz etmesini ve azaltıcı önlem almasını zorunlu kılan mekanizmadır. DSA'nın 34 ve 35. maddeleri bu yükümlülüğü düzenlemektedir. Risk değerlendirmeleri, bağımsız denetimde incelenen uyum alanlarından birini oluşturmakla birlikte, bağımsız denetim raporuyla özdeş değildir.²⁰ Algoritmik şeffaflık, öneri sistemlerinin ve içerik sıralama mekanizmalarının nasıl çalıştığının kullanıcılara ve yetkili makamlara açıklanmasını içermektedir. DSA'da genel çevrim içi platformlar için reklam şeffaflığı m. 26'da; VLOP ve VLOSE'lar için reklam arşivi ise m. 39'da düzenlenmektedir.²¹

Şeffaflık raporları, risk değerlendirmesi ve bağımsız denetim birbirini tamamlayan üç denetim aracıdır. Platformlar, önce hizmetlerinden doğabilecek riskleri belirlemektedir. Bağımsız denetçiler ise bu değerlendirmelerin ve uyum süreçlerinin güvenilirliğini incelemektedir. Denetim bulguları ile şeffaflık raporları kamuya ve düzenleyici kurumlara bilgi sağlamaktadır. Bu döngü, raporların yalnızca platform beyanına dayanmasını önleyip daha güçlü bir denetim yapısı kurmayı amaçlamaktadır.

19 Commission Delegated Regulation (EU) 2024/436 of 20 October 2023 supplementing Regulation (EU) 2022/2065 by laying down rules on the performance of audits for very large online platforms and very large online search engines, OJ L, 2.2.2024. DSA kapsamında bağımsız denetimin etkin uygulaması için bkz. Broughton Micovala/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 55-56; Niklas Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work: How the DSA Creates a Virtuous Loop to Address the Societal Harms of Content Moderation", *German Law Journal* 25/7 (2024): 1198-1200, <https://doi.org/10.1017/glj.2024.24>.

20 Michele Loi/Matteo Fabbri/Andrea Ferrario, "Regulating the Undefined: Addressing Systemic Risks in the Digital Services Act (with an Appendix on the AI Act)", *Philosophy & Technology* 38 (2025), art. 82: 3-4, 8-10, <https://doi.org/10.1007/s13347-025-00903-7>; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200.

21 Urbano Reviglio/Matteo Fabbri, "Navigating the Digital Services Act: Scenarios of Transparency and User Control in VLOPs' Recommender Systems", *NORMALize 2024: The Second Workshop on the Normative Design and Evaluation of Recommender Systems*, co-located with ACM RecSys 2024, Bari, Italy, 18 Ekim 2024, 1-3, <https://ssrn.com/abstract=5040307>.

1.2.4. Düzenleyici Kurumlar ve Yargısal Güvenceler

Geleneksel idari denetimin platform ekonomisinin ölçeği ve teknik karmaşıklığı karşısındaki yetersizliği, uzmanlaşmış düzenleyici kurumların bu alanda öne çıkmasını beraberinde getirmiştir. Bu kurumlar; geleneksel hiyerarşik yapının dışında konumlanmakta, bağımsızlıkları yasal güvenceye kavuşturulmakta ve belirli sektörlerin hukuka uygunluğunu sağlamakla görevlendirilmektedir.²² Çalışma kapsamında incelenen hukuk düzenlerinde platform denetiminden sorumlu kurumlar şöyle sıralanabilir: Avrupa Birliği düzeyinde Avrupa Komisyonu ve her üye devletin atadığı Dijital Hizmetler Koordinatörü, Birleşik Krallık'ta OFCOM; Türkiye'de ise Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. Söz konusu kurumların yetki genişliği, uygulama kapasitesi ve bağımsızlık düzeyi, denetim etkinliği açısından karşılaştırmalı bir analiz konusu oluşturmaktadır. Anılan kurumların kararlarına karşı etkili itiraz ve bağımsız yargısal denetimin sağlanması ise denetim mimarisinin tamamlayıcı bir güvencesini oluşturur.

1.3. Araştırmanın Yöntemi ve Karşılaştırma Ölçütleri

Bu çalışmanın amacı, sosyal medya platformlarına yönelik yasal yükümlülükleri ve denetim mekanizmalarını karşılaştırmalı hukuk perspektifiyle incelemek ve Türkiye bakımından daha etkili bir düzenleme ve denetim çerçevesinin temel unsurlarını belirlemektir. Çalışmanın temel sorusu, platform denetiminin etkin işlemesi için hangi mekanizmaların birlikte bulunması gerektiği ve şeffaflık raporlarının bu mimaride hangi işlevi üstlendiğidir. Çalışmanın temel savı, şeffaflık raporlarının bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi, algoritmik şeffaflık ve araştırmacı veri erişimiyle tamamlandığında anlamlı bir hesap verebilirlik aracına dönüşebileceği, tek başına ise platform beyanı niteliğini aşamayacağıdır.

Çalışma, işlevsel karşılaştırmalı hukuk yöntemini esas almaktadır.²³

22 Tarık İliman/Recep Tekeli, "Türkiye'deki Düzenleyici ve Denetleyici Kuruluşlar: İdari Para Cezalarının Hukuksal Zeminlerinin Değerlendirilmesi", *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 3/1 (2016): 25. Sosyal medya yönetiminde çok-paydaşlı modellerin sınırları ve demokratik hesap verebilirlik için bkz. Griffin, "Public and Private Power in Social Media Governance", 48-51, 59-63.

23 İşlevselcilik, karşılaştırmalı hukukun klasik yöntemi olup farklı hukuk düzenlerinin aynı toplumsal soruna geliştirdiği çözümlerin işlevleri üzerinden karşılaştırılmasını öngörmektedir. Bkz. Konrad Zweigert/Hein Kötz, *An Introduction to Comparative*

İncelemenin Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Türkiye ile sınırlandırılması bilinçli bir yöntem tercihidir: DSA ve OSA 2023, platform denetimi alanında hâlen yürürlükte olan en ayrıntılı ve kapsamlı birincil düzenlemeler arasındadır. Türkiye ise bu sistemlerden doğrudan etkilenen ve kendine özgü bir model izleyen bir hukuk düzeni olarak karşılaştırmanın odak ülkesini oluşturmaktadır. Almanya'daki NetzDG gibi düzenlemeler DSA öncesi platform düzenlemesinin gelişimini göstermek üzere yeri geldikçe dipnot düzeyinde ele alınmıştır. Bunların ayrıntılı incelemesi kapsam dışında tutulmuştur.²⁴ ABD'de federal düzeyde eşdeğer bir yükümlülük mimarisinin bulunmaması ise bu sistemin karşılaştırmaya dâhil edilmemesini açıklamaktadır. Avrupa Birliği DSA rejimi, Birleşik Krallık OSA 2023 ve Türkiye'deki 5651 sayılı Kanun rejimi; risk yönetimi, yaptırım, bağımsız doğrulama, araştırmacı veri erişimi, algoritmik şeffaflık ve temel hak güvenceleri olmak üzere altı işlevsel eksenle karşılaştırılmaktadır. Bu altı eksen, incelenen üç rejimin platformlara yüklediği yükümlülüklerin ortak işlev alanlarından ve platform hesap verebilirliği literatüründe öne çıkan denetim bileşenlerinden hareketle belirlenmiştir. Söz konusu işlevlerin bugün en bütünlük biçimde DSA'da düzenlenmiş olması nedeniyle DSA çalışmada zaman zaman referans çerçevesi işlevi görmektedir. Ancak karşılaştırma, her rejimin kendi normatif yapısı içinde işlevsel eşdeğerlik aranarak yürütülmektedir. Türkiye, eşdeğer bir model olarak değil, reform gereksinimlerinin belirlenmesi bakımından karşılaştırmanın odak noktası olarak ele alınmaktadır. İzleyen bölümler, önce kavramsal çerçeveyi ve her hukuk düzenindeki normatif yapıyı, ardından bu altı eksen üzerinden karşılaştırmalı değerlendirmeyi ortaya koymaktadır. Temel hak güvenceleri eksenini, bu çalışmada esas olarak ifade özgürlüğü ve usule ilişkin güvenceler üzerinden ele alınmaktadır. 5651 sayılı Kanun'daki verilerin yurt içinde barındırılması yükümlülüğünün kişisel verilerin korunması ve özel hayata saygı hakkı bakımından doğurduğu sorunlara yalnızca ana hatlarıyla değinilmektedir. Zira bu boyutun ayrıntılı

Law, çev. Tony Weir, 3. bs. (Oxford: Oxford University Press, 1998), 32-47; Ralf Michaels, "The Functional Method of Comparative Law", içinde *The Oxford Handbook of Comparative Law*, ed. Mathias Reimann/Reinhard Zimmermann (Oxford: Oxford University Press, 2006), 345.

24 NetzDG'nin ampirik etkisi için bkz. Raphaela Andres/Olga Slivko, "Content Regulation or Self-Moderation? The Effect of the Network Enforcement Act on Twitter", ZEW Discussion Paper No. 21-103 (2022), 10-11, <https://ssrn.com/abstract=4013662>.

analizi, veri koruma hukukunun kendine özgü ilke ve denetim mekanizmaları çerçevesinde ayrı bir incelemeyi gerektirmektedir.

2. DSA, OSA 2023 ve 5651 Rejimlerine Kısa Genel Bakış

2.1. Avrupa Birliği'nde DSA

Avrupa Birliği'nin çevrim içi hizmet sağlayıcılara yönelik düzenleyici çerçevesi, 2000 yılında yürürlüğe giren e-Ticaret Direktifi (Direktif 2000/31/EC) ile temellenmiştir. Direktif, çevrim içi hizmet sağlayıcıları üç kategoride ele almış ve bu sağlayıcılara, pasif kaldıkları ölçüde içerikten doğan hukuki sorumluluktan muafiyet tanımıştır: yalnızca iletim (*mere conduit*), önbelleğe alma (*caching*) ve barındırma (*hosting*) hizmetleri (Direktif 2000/31/EC m. 12–15). Direktifin 15. maddesi, bu sağlayıcılara genel izleme yükümlülüğü getirilmesini açıkça yasaklamıştır. Sorumluluk yalnızca hukuka aykırı içerikten haberdar oldukları ve harekete geçmedikleri durumlarda doğmuştur. Yirmi yılı aşan uygulama sürecinde Direktifin yetersizlikleri belirginleşmiştir: platform ekonomisinin yarattığı yeni iş modelleri sorumluluk sınırlarını muğlaklaştırmış, yasa dışı içerik ve dezenformasyonla mücadelede üye devletler arasında ciddi parçalanmışlık ortaya çıkmış, “aktif/pasif platform” ayrımı Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihadında süregelen tartışmalara konu olmaya devam etmiştir.²⁵ Bu zemin üzerinde hazırlanan Digital Services Act, e-Ticaret Direktifi'nin sorumluluk muafiyeti çerçevesini büyük ölçüde korumakla birlikte, özellikle büyük platformlar için kapsamlı özen yükümlülükleri (*due diligence obligations*) getiren yeni bir düzenleme katmanı oluşturmuştur. Digital Services Act (DSA – (AB) 2022/2065 sayılı Tüzük), Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından 19 Ekim 2022'de kabul edilmiş, 27 Ekim 2022 tarihinde Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlanmış ve 16 Kasım 2022'de yürürlüğe girmiştir.²⁶

25 “Aktif/pasif platform” ayrımına ilişkin ABAD içtihadı için bkz. ABAD, Google France ve Google, Birleştirilmiş Davalar C-236/08–C-238/08, ECLI:EU:C:2010:159, 23.03.2010, parag. 112-120; ABAD, L'Oréal ve diğerleri/eBay, C-324/09, ECLI:EU:C:2011:474, 12.07.2011, parag. 111-116. Ayrıca bkz. Gezder, *İçerik Sağlayıcının ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu*, 10-12. e-Ticaret Direktifi modelinin yetersizlikleri ve DSA'ya geçiş için bkz. Buiten, “The Digital Services Act”, 361-370; Frosio, “Platform Responsibility in the Digital Services Act”, 255-259, 266-269.

26 Regulation (EU) 2022/2065, OJ L 277, 27.10.2022. Ayrıca bkz. Martin Husovec/Irene Roche Laguna, “Digital Services Act: A Short Primer”, working paper, 5 Tem-

Uygulama iki aşamada gerçekleşmiştir: Komisyon tarafından tescil edilen çok büyük çevrim içi platformlar (VLOP) ve çok büyük çevrim içi arama motorları (VLOSE) için yükümlülükler 25 Ağustos 2023'te yürürlüğe girmiştir. Diğer platformlar için genel uygulama 17 Şubat 2024'te başlamıştır (DSA m. 92–93). Bu aşamalı yapı, DSA'yı, bu çalışmanın ölçütleri bakımından, şu ana kadar yürürlüğe girmiş en kapsamlı platform düzenleme çerçevelerinden biri hâline getirmiştir.

DSA, e-Ticaret Direktifi'nin aracı hizmet sınıflandırmasını korumaktadır. Buna karşılık yükümlülükleri hizmetin türü ve ölçeğine göre katmanlandırmaktadır. Aracı hizmetler, yer sağlama hizmetleri ve çevrim içi platformlar farklı yükümlülük gruplarına tabidir. VLOP'lar çevrim içi platformların, VLOSE'lar ise çevrim içi arama motorlarının özel kategorilerini oluşturur. Her üst kategori, alt kategorinin yükümlülüklerini de içerdiğinden yükümlülük yoğunluğu kategori yükseldikçe artmaktadır (DSA m. 3, 16–43).

Avrupa Birliği'nin platform düzenlemesi yalnızca DSA ile sınırlı değildir. DSA ile aynı dönemde hazırlanan Digital Markets Act (DMA, Reg. 2022/1925), paketin rekabet boyutunu oluşturmaktadır. Ancak yükümlülükleri içerik denetimi ve şeffaflık raporlamasından çok dijital piyasanın yapısal düzenlenmesine ilişkin olduğundan bu çalışmanın odağıyla kesişimi sınırlı kalmaktadır.²⁷ 2018 yılında kapsamlı biçimde revize edilen Görsel-

muz 2022, 1-2, <https://ssrn.com/abstract=4153796>. DSA'nın genel değerlendirmesi için bkz. Florence G'sell, "The Digital Services Act: A General Assessment", içinde *Content Regulation in the European Union – The Digital Services Act*, ed. Antje von Ungern-Sternberg, IRDT Trier Studies on Digital Law, Vol. 1 (Trier: Verein für Recht und Digitalisierung e.V., 2023), 85-88, <https://ssrn.com/abstract=4403433>. Martin Husovec, "The Digital Services Act's Red Line: What the Commission Can and Cannot Do About Disinformation", *Journal of Media Law* 16/1 (2024): 47-56, <https://doi.org/10.1080/17577632.2024.2362483>.

- 27 DMA, dijital pazarda hâkim konumdaki büyük platformları "gatekeeper" (kapı bekçisi) olarak belirlemekte ve bunlara önceden yüklü uygulama yasağı, rakip verilerine erişim yasağı ve öz tercih yasağı gibi piyasa açıklığına yönelik yükümlülükler getirmektedir. Gatekeeper niteliği için belirli büyüklük, ağ geçidi kontrolü ve piyasadaki köklülük kriterleri aranmaktadır (DMA m. 3). Regulation (EU) 2022/1925 (Digital Markets Act), OJ L 265, 12.10.2022. DMA ile DSA/OSA arasındaki rekabet-güvenlik kesişimi için bkz. Beatriz Kira, "Pro-Competition and Online Safety: A More Holistic Approach to Digital Platform Regulation", içinde *Research Handbook on Data, Privacy and Competition Law*, ed. Maria Ioannidou/Despoina Mantzari (Cheltenham: Edward Elgar, 2025), 91-92.

İşitsel Medya Hizmetleri Direktifi (AVMSD, Direktif 2018/1808), video paylaşım platformlarını kapsama alarak nefret söylemi, çocukların korunması ve ticari iletişim standartları bakımından yükümlülükler getirmiştir. YouTube ve benzeri platformlar bu direktif kapsamında değerlendirilmekte olup AVMSD yükümlülükleri, DSA yükümlülükleriyle birlikte uygulanmaktadır.²⁸ Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR, Reg. 2016/679) ise platformların kişisel veri işleme, profil çıkarma ve şeffaflık yükümlülükleri bakımından genel veri koruma çerçevesini oluşturmaktadır. Çocuklara yönelik profil çıkarmaya dayalı reklam yasağı ise DSA m. 28'de düzenlenmekte, GDPR'ın veri koruma rejimiyle kesişen alanlarda koordineli uygulama güçlükleri doğmaktadır.²⁹ Bütün olarak DSA, bu çalışmada kullanılan hesap verebilirlik mimarisi ölçütü bakımından, şeffaflık raporlamasını bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi, algoritmik şeffaflık ve araştırmacı veri erişimiyle en bütünlüklü biçimde ilişkilendiren referans çerçevesini oluşturmaktadır.

2.2. Birleşik Krallık'ta Online Safety Act 2023

Birleşik Krallık'ta sosyal medya platformlarına ilişkin düzenleyici çerçeve, 2019'da başlayan yasama sürecinin sonunda oluşturulmuştur. 2019 tarihli Online Harms White Paper, platformlara özen yükümlülüğü

28 Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU (Audiovisual Media Services Directive), OJ L 303, 28.11.2018.

29 Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 (General Data Protection Regulation), OJ L 119, 04.05.2016. Veri koruma hukuku ile platform düzenlemesinin kesiştiği hesap verebilirlik sorunlarını görünür kılan başlıca olaylardan biri, 2018 yılında kamuoyuna yansıyan Cambridge Analytica skandalıdır. Skandal kapsamında, bir üçüncü taraf uygulaması aracılığıyla yaklaşık 87 milyon Facebook kullanıcısına ait verinin kullanıcıların bilgisi veya yetkilendirmesi dışında toplanarak Cambridge Analytica tarafından kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Olay, psikografik profillemeye ve siyasal mikro-hedeflemenin yanı sıra platformların öz-düzenleme mekanizmalarının yetersizliği ve daha güçlü düzenleyici hesap verebilirlik kurallarına duyulan ihtiyaç yönündeki tartışmaları da güçlendirmiştir. Bkz. Margaret Hu, "Cambridge Analytica's Black Box", *Big Data & Society* 7/2 (2020): 1-2, <https://doi.org/10.1177/2053951720938091>; Jim Isaak/Mina J. Hanna, "User Data Privacy: Facebook, Cambridge Analytica, and Privacy Protection", *Computer* 51/8 (2018): 56-57, <https://doi.org/10.1109/MC.2018.3191268>; Terry Flew/Fiona R. Martin, "Introduction", içinde *Digital Platform Regulation: Global Perspectives on Internet Governance*, ed. Terry Flew/Fiona R. Martin (Cham: Palgrave Macmillan, 2022), 4, https://doi.org/10.1007/978-3-030-95220-4_1.

getirilmesi fikrinin temel metinlerinden birini oluşturmuştur. İfade özgürlüğü, şifreleme ve basın özgürlüğüne ilişkin tartışmalar nedeniyle çeşitli kez değiştirilen Online Safety Bill, 26 Ekim 2023'te Kral'ın onayıyla Online Safety Act 2023 (OSA 2023) olarak yasalaşmıştır. Kanun'un yükümlülükleri aşamalı biçimde uygulamaya konulmaktadır (OSA 2023, c. 50).

OSA 2023, e-Ticaret Direktifi dönemindeki geniş sorumluluk muafiyeti modelinden ayrılarak sistemik risk yönetimi ve özen yükümlülüğüne dayalı bir yaklaşım benimsemektedir. Düzenleme, içerik kaldırma yükümlülüğünün ötesinde, hizmet tasarımıyla doğan risklerin belirlenmesini ve azaltılmasını hedeflemektedir. Bu yönüyle DSA ile aynı düzenleme nesline³⁰ dâhil olmakla birlikte, yükümlülük yapısı ve denetim mekanizmaları bakımından DSA'dan ayrılmaktadır.³¹

OSA 2023, kullanıcıların içerik paylaşabildiği veya diğer kullanıcılarla etkileşime girebildiği çevrim içi hizmetleri kapsamaktadır (OSA 2023 m. 2-4). Sosyal medya platformları, arama motorları, çevrim içi forumlar, mesajlaşma uygulamaları, çevrim içi oyunlar ve bazı pornografi siteleri bu kapsamda değerlendirilmektedir.

OSA 2023, kapsam dâhilindeki hizmetleri kullanıcı sayısı ve belirli işlevsel eşikler temelinde Kategori 1, Kategori 2A ve Kategori 2B olarak ayırmaktadır. Yükümlülüklerin kapsamı, hizmetin tabi olduğu kategoriye göre farklılaşmaktadır.

30 Bu çalışmada kullanılan “düzenleme nesli” kavramı, pozitif hukuktaki bir sınıflandırmayı değil, platform düzenlemelerinin tarihsel gelişimini dönemselleştiren analitik bir çerçeveyi ifade etmektedir: birinci nesil, sorumluluk muafiyeti esaslı modeli; ikinci nesil, temsilci atama ve şeffaflık raporlamasına dayalı modeli; üçüncü nesil ise bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi ve algoritmik şeffaflık yükümlülüklerine dayalı modeli anlatmaktadır. Çerçevenin dayandığı düzenleyici dönüşüm için bkz. Frosio, “Platform Responsibility in the Digital Services Act”, 255-259; Husovec/Roche Laguna, “Digital Services Act: A Short Primer”, 1-6. Ayrıntılı açıklama için bkz. aşağıda III.3.1.

31 Buiten, “The Digital Services Act: From Intermediary Liability to Platform Regulation”, 361-363; Stephanie Law, “Effective Enforcement of the Online Safety Act and Digital Services Act: Unpacking the Compliance and Enforcement Regimes of the UK and EU’s Online Safety Legislation”, *Journal of Media Law* 16/2 (2024): 266-267, <https://doi.org/10.1080/17577632.2025.2459441>. Law, OSA 2023 ile DSA arasındaki yapısal benzerlikleri ve her iki düzenlemenin e-Ticaret Direktifi’nden kopuşunu sistemik risk yönetimi çerçevesinde analiz etmektedir.

Kategori 1, kullanıcı sayısı ve işlevsel özellikleri bakımından en büyük ve yüksek riskli platformları kapsamaktadır. Bu hizmetler şeffaflık raporlaması, kullanıcı güçlendirme araçları, doğrulanmış hesap seçenekleri ve yetişkinlere yönelik yasal ancak zararlı olabilecek içeriklere ilişkin politika açıklamalarıyla yükümlüdür. Kanun ayrıca Kategori 1 hizmetler bakımından haber yayıncısı içeriği, gazetecilik içeriği ve demokratik öneme sahip içeriklere ilişkin karar süreçlerinde ifade özgürlüğünü gözeten özel güven-celer öngörmektedir.

Kategori 2A, büyük arama motorlarını kapsamaktadır. Bu kategori için şeffaflık ile hileli reklamcılığın önlenmesine ilişkin yükümlülükler öngörülmektedir.

Kategori 2B, belirli eşikleri aşan kullanıcılar arası hizmetlerden oluşmaktadır. Bu kategori, şeffaflık raporlama yükümlülüklerinin uygulanması bakımından ayırt edici bir işleve sahiptir.

Kategori 1, Kategori 2A ve Kategori 2B hizmetlerine uygulanacak eşik koşulları, OSA 2023'e dayanılarak çıkarılan Online Safety Act 2023 (Category 1, Category 2A and Category 2B Threshold Conditions) Regulations 2025 (SI 2025/226) ile belirlenmiştir. Birleşik Krallık'ın iletişim ve çevrim içi güvenlik alanındaki düzenleyici kurumu olan Office of Communications (Ofcom), kategori sisteminin oluşturulması ve uygulanması sürecinde araştırma yürütmek, tavsiyelerde bulunmak ve ilgili kayıtları tutmakla görevlidir (OSA 2023 m. 94–96). Bu yapı, yükümlülüklerin yalnızca hizmet türüne değil, hizmetin ölçeği ve işlevlerine göre de farklılaştırılması sağlamaktadır.³²

32 Ofcom, *Illegal Content and Protecting Children: Guidance for Online Service Providers* (2024), <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content> [erişim tarihi: 13.05.2026]; Online Safety Act 2023 (Category 1, Category 2A and Category 2B Threshold Conditions) Regulations 2025, SI 2025/226, <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2025/226/contents/made> [erişim tarihi: 16.07.2026]. Ofcom, söz konusu eşik koşullarına göre hazırlanan kategorize edilmiş hizmetler sicilini 30 Haziran 2026 tarihinde yayımlamış ve sicili 10 Temmuz 2026 tarihinde güncellemiştir. Kategori 1 sicilinde Facebook, Instagram, Pinterest, Quora, Reddit, Roblox, Snapchat, TikTok, WhatsApp, X ve YouTube; Kategori 2A sicilinde ise Google Search, Bing, ChatGPT Search ve Facebook bünyesindeki Feed Deep Dive arama hizmeti yer almaktadır. ChatGPT bakımından sınıflandırma, hizmetin bütün sohbet robotu işlevlerini değil, Birleşik Krallık'ta sunulan ChatGPT Search işlevinin tasarımını, işleyişini ve bu arama motoru tarafından kullanıcılara sunulan arama içeriklerini kapsamaktadır. Kategori 2B ise belirlenen kullanıcı eşikliğini aşan

2.3. Türkiye’de 5651 Sayılı Kanun ve Sosyal Ağ Sağlayıcı Rejimi

Türkiye’de sosyal medya platformlarına ilişkin temel yasal çerçeve, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ile bu Kanun’da yapılan değişiklikler etrafında şekillenmektedir.³³

2020 yılında yürürlüğe giren 7253 sayılı Kanun ise 5651 sayılı Kanun’a sosyal ağ sağlayıcı kavramını kazandırarak önemli bir adım atmıştır.³⁴ Kanun m. 2/1(s)’de sosyal ağ sağlayıcıyı “*sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişiler*” olarak tanımlamıştır. Aynı Kanun’un Ek m. 4/17 hükmü, sosyal ağ sağlayıcı statüsünün, içerik veya yer sağlayıcısı olmaktan doğan sorumluluk ve yükümlülükleri ortadan kaldırmayacağını açıkça düzenlemiştir. Bu sayede platformların her üç statüdeki yükümlülüklerini birlikte üstlendiği bir yapı oluşturulmuştur.

2022 yılında yürürlüğe giren 7418 sayılı Kanun, hem dezenformasyon suçu hem de platform yükümlülükleri bakımından önem taşımaktadır: sosyal medya üzerinden yayılan yanlış bilgiye karşı cezai sorumluluk rejimini düzenleyen Türk Ceza Kanunu’nun 217/A maddesi bu kanunla yürürlüğe

ve kullanıcıların birbirlerine doğrudan mesaj göndermelerine imkân sağlayan kullanıcılar arası hizmetlerden oluşmaktadır. Bkz. Ofcom, “Online Safety: Register of Categorised Services and List of Emerging Category 1 Services”, 30 Haziran 2026, son güncelleme 10 Temmuz 2026, <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/register-of-categorised-services-and-list-emerging-category-1-services> [erişim tarihi: 16.07.2026].

33 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, RG, T. 23.05.2007, S. 26530.

34 7253 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No. 7253), RG, T. 31.07.2020, S. 31202. Bkz. ayrıca Hasan Oymak, “7253 Sayılı Kanun’un Getirdikleri”, *Yeni Medya* 9 (2020): 130-132; Merve Ayşegül Kulular İbrahim, “Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi”, *Bilişim Hukuku Dergisi* 4/1 (2022): 17-24, <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1114305>. Sosyal ağ platformlarında anonim hesap yasakları ve temel haklar sorunu için bkz. Yasin Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklilik ve Temel Haklar Sorunu”, *ÇÜHAD* 2023/4, 20-22, <https://doi.org/10.59399/cuhad.1316196>.

girmiştir.³⁵ TCK m. 217/A, sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yaymayı bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla yaptırıma bağlamaktadır. Bununla birlikte 7418 sayılı Kanun yalnızca cezai sorumlulukla sınırlı kalmamıştır.³⁶ Anılan Kanun, 5651 sayılı Kanun'un Ek m. 4 hükmünde de değişiklik yaparak sosyal ağ sağlayıcı rejimine algoritmik açıklama, öneri sistemi parametreleri, reklam politikaları ve reklam kütüphanesi, kullanıcı tercihleri, kişisel veri kullanımını sınırlama seçeneği ve kriz planı gibi yükümlülükler eklemiştir.

3. Karşılaştırmalı Analiz

3.1. Ortak Düzenleme Eğilimleri

3.1.1. Ölçek ve Risk Temelli Platform Düzenlemesi

DSA'nın getirdiği en önemli yeniliklerden biri, platform büyüklüğüne dayalı katmanlı yükümlülük sistemidir. Avrupa Birliği nüfusunun %10'una karşılık gelen ve bugün için 45 milyonun üzerinde kullanıcı anlamına gelen eşiği aşan çevrim içi platformlar çok büyük çevrim içi platform, aynı eşiği aşan arama motorları ise çok büyük çevrim içi arama motoru olarak

35 7418 Sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No. 7418), RG, T. 18.10.2022, S. 31987. 7418 sayılı Kanun'un getirdiği dezenformasyon suçunun kapsamlı hukuki eleştirisi için bkz. Murat Volkan Dülger, "Sosyal Ağ Sağlayıcıların, İnternet Haber Sitelerinin ve Şebekeler Üstü Hizmet Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi – The Legal Regime and Critique of Social Network Providers, Internet News Sites, and Over-the-Top (OTT) Service Providers", preprint, 20 Nisan 2023, 30-46, <https://ssrn.com/abstract=4425002>. Anılan Kanun ayrıca 5651 sayılı Kanun'un Ek Madde 4 hükmünde değişiklik yaparak sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin algoritmik açıklama, reklam ve şeffaflık politikaları ile öneri sistemleri bakımından yükümlülükler düzenlemiştir.

36 TCK m. 217/A, hem yurt içinde hem de uluslararası basın özgürlüğü kuruluşlarından ciddi eleştiri almıştır: suçun unsurlarının, özellikle "yanlış bilgi" ve "bozma amacı" kriterlerinin, muğlak olduğu, haber yapma ve yorum özgürlüğünü tehdit ettiği ileri sürülmüştür. Söz konusu ceza hükmü, platform düzenlemesi bakımından doğrudan yükümlülük içermemekle birlikte uygulamada platformların ihtiyatlı içerik moderasyonu tercihlerini etkileyebileceği ileri sürülebilir. Ancak bu etkinin kapsamı ayrıca ampirik inceleme gerektirir. Bkz. Dülger, "Sosyal Ağ Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi", 7-13; Murat Balcı/Kerim Çakır, "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m. 217/A)", *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9/1 (2023): 3, 13, <https://doi.org/10.54699/andhd.1216834>.

sınıflandırılmaktadır.³⁷ Bu platformlara aracı hizmetlere yönelik temel yükümlülüklerin ötesinde sistemik risk değerlendirmesi, bağımsız denetim, algoritmik şeffaflık, araştırmacılarla veri paylaşımı ve kriz müdahalesinde iş birliği gibi ek yükümlülükler getirilmektedir. Nisan 2023'te gerçekleştirilen ilk tescil turunda Facebook, Instagram, TikTok, YouTube, X (Twitter), Snapchat, LinkedIn, Pinterest, Wikipedia ve Google Search gibi platformlar VLOP/VLOSE olarak belirlenmiştir.³⁸

Ölçek temelli düzenleme yalnızca Avrupa Birliği hukukunda benimsenen bir yöntem değildir. OSA 2023, platformları kullanıcı sayısı ve risk düzeyine göre kategorilere ayırmaktadır. 5651 sayılı Kanun da günlük bir milyondan fazla erişim eşiğini sosyal ağ sağlayıcı yükümlülüklerinin uygulanma şartı olarak kullanmaktadır. Üç sistem, farklı teknik araçlar kullansa da platformun ölçeği veya işlevsel riski arttıkça yükümlülüklerin yoğunlaştırılması yönünde ortak bir eğilim göstermektedir.

3.1.2. İçerik Moderasyonu, Başvuru Mekanizmaları ve Yetkili Makamlarla İş Birliği

DSA, aracı hizmetler için katmanlı bir yükümlülük sistemi kurmaktadır. Tüm aracı hizmetler şeffaflık raporlaması, hizmet şartlarının temel haklarla uyumu, yetkili makamlarla iş birliği ve gerekli hâllerde yasal temsilci bulundurma yükümlülüklerine tabidir (DSA m. 9–15). Yer sağlayıcılar için bildirim ve eylem mekanizması ile belirli suçların yetkili makamlara bildirilmesi ek yükümlülükler oluşturmaktadır (DSA m. 16, 18). Çevrim içi platformlar bakımından ise şikâyet ve itiraz usulleri, güvenilir ihbarcı sistemi, çocuklara yönelik davranışsal reklam yasağı ve öneri sistemlerine ilişkin şeffaflık yükümlülükleri uygulanmaktadır (DSA m. 20, 22, 27–28).

OSA 2023 ise kapsam dâhilindeki tüm hizmetlere yasa dışı içerikle mücadele etme yükümlülüğü getirmektedir. Bu yükümlülük, 9. ve 10. maddelerle önleme ve azaltma odaklı iki eksen üzerine kurulmuştur: platformlar, öncelikle yasa dışı içeriğin yayılmasına zemin hazırlayacak sistem

37 Regulation (EU) 2022/2065, OJ L 277, 27.10.2022, m. 33. VLOP/VLOSE tescil kararları için bkz. European Commission, “Supervision of Very Large Online Platforms and Very Large Online Search Engines” (2024), <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses> [erişim tarihi: 13.05.2026].

38 European Commission, “Supervision of VLOP/VLOSE”, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses> [erişim tarihi: 16.07.2026].

tasarımından kaçınmakla, tespit edildikten sonra ise bu içerikleri hızla kaldırmakla yükümlüdür. OSA 2023, tüm kapsam dâhilindeki hizmetlere yasa dışı içerik riski değerlendirmesi yapma ve orantılı önlemler alma yükümlülüğü getirmektedir. Hizmetlerine çocukların erişebildiği platformlar için ayrıca çocuk riski değerlendirmesi yapılması zorunludur. Yasa dışı içerik kapsamında terörle bağlantılı içerikler, çocuklara yönelik cinsel istismar materyalleri, intihar ve öz zarar içerikleri, nefret söylemi ve taciz içerikleri öncelikli olarak sayılmıştır. OSA kapsamında belirli koşullarda çocuk cinsel istismarı ve istismarla bağlantılı içeriklerin National Crime Agency'ye (Ulusal Suç Ajansı) raporlanmasına ilişkin yükümlülükler öngörülmektedir.³⁹ Öte yandan OSA 2023, "legal but harmful" (yasal ancak zararlı) içerik konusunda yükümlülük yapısını tasarı sürecinde önemli ölçüde daraltmıştır. Yetişkinler bakımından genel "yasal ama zararlı" yükümlülüğü ifade özgürlüğü kaygısıyla büyük ölçüde kaldırılmıştır. Çocuklar bakımından zararlı içerik rejimi korunmuş ve güçlendirilmiştir. Kategori 1 hizmetler bakımından ise platformların yetişkin kullanıcılara bazı yasal ancak zararlı içerikleri görüp görmemek konusunda tercih imkânı sunan kullanıcı güçlendirme araçlarını temin etmesi zorunlu tutulmuştur.⁴⁰

5651 sayılı Kanun'un Ek m. 4/3 hükmü, sosyal ağ sağlayıcıların 9 ve 9/A maddeleri kapsamındaki başvurulara kırk sekiz saat içinde olumlu veya gerekçeli olumsuz cevap vermesini öngörmektedir. Ancak kişilik haklarının ihlaline ilişkin 9. maddedeki ilgili kurallar AYM tarafından iptal edildiğinden, bu atfın güncel hukuk bakımından yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.⁴¹ Yurt dışı kaynaklı platformlar bakımından yürürlükte bu-

39 Online Safety Act 2023, m. 66 (Requirement to report CSEA content to the NCA). Bkz. Ofcom, *Illegal Content and Protecting Children: Guidance for Online Service Providers* (2024).

40 Benjamin Farrand, "How Do We Understand Online Harms? The Impact of Conceptual Divides on Regulatory Divergence between the Online Safety Act and Digital Services Act", *Journal of Media Law* 16/2 (2024): 252-253; Beatriz Kira/Laura Schertel Mendes, "A Primer on the UK Online Safety Act: Key Aspects of the New Law and Its Road to Implementation", *Verfassungsblog*, 13 Kasım 2023, <https://doi.org/10.59704/2120f79b5f59e60b>.

41 Anayasa Mahkemesi, E. 2020/76, K. 2023/172, T. 11.10.2023, RG, T. 10.01.2024, S. 32425. Kararla, 5651 sayılı Kanun'un kişilik haklarının ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesini düzenleyen 9. maddesinin iptaline, iptal hükmünün Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

lunan m. 9/A kapsamındaki başvuruların Türkiye temsilcisine yapılmasına imkân tanınmıştır.⁴² Bunların yanında sosyal ağ sağlayıcılar; kullanıcı başvurularına ilişkin etkili bir başvuru sistemi kurmak, başvurulara ilişkin istatistikleri şeffaflık raporlarıyla BTK'ya bildirmek ve hâkim veya mahkeme kararlarıyla bildirilen içeriğin çıkarılması ya da erişimin engellenmesi kararlarının gereğini yerine getirmekle yükümlüdür (5651 sayılı Kanun, Ek m. 4). Bu yapı, DSA'nın bildirim-eylem mekanizması ve OSA 2023'ün sistem tasarımı odaklı yükümlülükleriyle karşılaştırıldığında, bireysel başvuru ve kararların uygulanması üzerine kurulu reaktif bir moderasyon modelini yansıtmaktadır.

3.1.3. Şeffaflık Raporlaması ve Hesap Verebilirlik

DSA, şeffaflık raporlama yükümlülüğünü hizmet kategorisine göre farklılaştırmaktadır. DSA m. 15 uyarınca mikro veya küçük işletme niteliğinde olup VLOP veya VLOSE olarak belirlenmemiş sağlayıcılar hariç aracı hizmet sağlayıcılar, içerik moderasyonu faaliyetlerine ilişkin yıllık şeffaflık raporu yayımlamakla yükümlüdür. DSA m. 24, çevrim içi platformlar için aylık aktif kullanıcı sayılarını altı ayda bir açıklama ve Dijital Hizmetler Koordinatörü'ne ek bilgi sunma yükümlülükleri getirmektedir. VLOP ve VLOSE'ların şeffaflık raporları ise risk değerlendirmesi sonuçları, azaltıcı tedbirler ve bağımsız denetim bulgularıyla birlikte değerlendirilmelidir. DSA m. 24/5 uyarınca oluşturulan Şeffaflık Veritabanı, içerik moderasyonu kararlarına ilişkin gerekçe bildirimlerini toplamaktadır. Risk değerlendirmesi, bağımsız denetim veya VLOP/VLOSE şeffaflık raporlarının yerine geçmemektedir. Bu nedenle m. 37 ve m. 42 kapsamındaki yükümlülükler, bu veri tabanından ayrı olarak incelenmelidir.⁴³

OSA 2023, şeffaflık raporlama yükümlülüğünü kapsam dâhilindeki tüm hizmetler için değil, 77 ve 78. maddeler kapsamında OFCOM

42 Kişilik hakkı ihlalleri bağlamında sosyal medya platformlarının sorumluluğu için bkz. Sinan Sami Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*, 3. bs. (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 333-370; Gezder, *İçerik Sağlayıcının ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu*, 17.

43 Regulation (EU) 2022/2065, OJ L 277, 27.10.2022, m. 42; European Commission, "DSA Transparency Database", <https://transparency.dsa.ec.europa.eu/> [erişim tarihi: 13.05.2026]. DSA şeffaflık mekanizmalarının eleştirel değerlendirmesi için bkz. Maroni, "Mediated Transparency", 14-18.

tarafından belirlenecek kategorize edilmiş hizmetler bakımından öngör-müştür. Raporlama, OFCOM'un yönelteceği bildirim üzerine gerçekleştirilecektir. Şeffaflık raporlarının içeriği ve biçimine ilişkin çerçeveyi belirleme yetkisi OFCOM'a verilmiştir. OFCOM, bu yetki kapsamında şeffaflık raporlamasının içeriğine ve biçimine ilişkin kılavuz düzenlemelerini şekil-lendirmektedir.⁴⁴ OFCOM'un kılavuzu kapsamında şeffaflık raporlarının içermesi beklenen başlıca unsurlar şunlardır: içerik moderasyonu kararla-rı ve kaldırma işlemlerinin istatistikleri, kullanıcı itiraz ve şikâyet mekaniz-malarının işleyişine ilişkin veriler, çocukların korunmasına yönelik alınan teknik ve tasarım önlemleri, algoritmik içerik sıralama ve önerme sistemle-ri hakkında bilgi ve yasa dışı içerik türleri ile kaldırma hızlarına dair veriler.

OSA 2023'te şeffaflık raporlaması, hesap verebilirlik mekanizmasının bilgi kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Buna karşılık DSA m. 37'deki bağımsız denetime eşdeğer genel ve periyodik bir doğrulama mekanizması OSA 2023'te öngörülmemiştir. OFCOM'un belirli durumlarda uzman kişi raporu isteme yetkisi saklıdır. Bu fark, iki düzenlemenin denetim mimarile-rinin ayrıştığı noktayı göstermektedir.⁴⁵

Ülkemizde sosyal ağ sağlayıcılara yönelik şeffaflık raporlaması yükümlülüğü, 7253 sayılı Kanun'un Ek m. 4/4 hükmüyle düzenlenmiştir. Türkiye'den günlük erişimi bir milyonu aşan yurt içi ve yurt dışı kaynak-lı sosyal ağ sağlayıcılar, içerik kaldırma ve erişim engelleme kararlarının

44 Ofcom, "Statement: Transparency Reporting", 21 Temmuz 2025, <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/transparency-reporting> [erişim tarihi: 16.07.2026]. OFCOM'un aynı tarihte yayımladığı nihai şeffaflık raporlaması rehberi, Kurumun platformlardan hangi bilgilerin açıklanmasını isteyeceğini belirlerken dikkate alacağı ölçütleri, şeffaflık bildirimlerinin hazırlanma sürecini ve platform raporlarından hareketle hazırlanacak OFCOM şeffaflık raporunun esaslarını açıklamaktadır. Raporlama yükümlülüğü, OFCOM'un kamuya açık sicilinde yer alan kategorize edilmiş hizmetlere uygulanacak ve her hizmetin açıklaması gereken somut bilgiler, ilgili sağlayıcıya gönderilecek şeffaflık bildirimiyle belirlenecektir. Bkz. Ofcom, *Final Transparency Guidance*, 21 Temmuz 2025, <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/transparency-reporting> [erişim tarihi: 16.07.2026]. OFCOM'un güncel uygulama takvimine göre kategorize edilmiş hizmetlerin ilk şeffaflık raporlarını 2027 yılında yayımlaması öngörülmektedir. Bkz. Ofcom, "Ofcom's Approach to Implementing the Online Safety Act", son güncelleme 2 Temmuz 2026, <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/roadmap-to-regulation> [erişim tarihi: 16.07.2026].

45 Maroni, "Mediated Transparency", 10-12; Bassan, "Transparency ≠ Accountability?", 20-21.

uygulanması ile başvurulara yanıt verme yükümlülüklerine ilişkin istatistiksel ve kategorik bilgileri içeren Türkçe raporları altı aylık dönemlerle BTK'ya bildirmek ve kamuoyuyla paylaşmakla yükümlüdür. Sosyal ağ sağlayıcıların şeffaflık raporlarının usul ve esasları, BTK'nın 2023 yılında aldığı 2023/DK-İD/119 sayılı kararla ayrıntılandırılmıştır.⁴⁶ Bu karar, raporlarda yer alması gereken bilgi kategorilerini, veri formatını ve BTK'ya sunum yöntemini düzenlemektedir. Söz konusu karar, Türkiye'nin platform şeffaflık raporlama rejimini salt mevzuat düzenlemesinin ötesinde idari düzeydeki standartlara taşıması bakımından önemlidir.⁴⁷

3.1.4. Çocukların Korunması ve Kullanıcı Güvenliği

DSA, çocukların çevrim içi ortamda korunmasını özel bir başlık altında ele almaktadır. 28. madde kapsamında çevrim içi platformların, çocuklara yönelik hizmetlerde yüksek düzeyde gizlilik, güvenlik ve emniyet sağlayacak uygun ve orantılı önlemler almasını zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, sağlayıcının hizmet alıcısının çocuk olduğunu makul bir kesinlikle bildiği hâllerde çocuklara profil tabanlı reklam sunulmasını yasaklamaktadır (DSA m. 28/2). Maddenin salt yaş tespiti amacıyla ek kişisel veri işleme yükümlülüğü olarak yorumlanmaması gerektiği özellikle vurgulanmalıdır. Komisyon, DSA m. 28(4) kapsamında bu maddenin uygulanmasına ilişkin kılavuz çıkarmaya yetkili kılınmıştır.⁴⁸ Çocukların korunması, DSA'nın

46 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Sosyal Ağ Sağlayıcı Hakkında Usul ve Esaslar (Karar No. 2023/DK-İD/119), RG, T. 01.04.2023, S. 32150, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230401-13.pdf> [erişim tarihi: 16.07.2026].

47 Bu yükümlülük kapsamında X, Meta ve Pinterest gibi bazı sosyal ağ sağlayıcıları Türkiye'ye özgü şeffaflık raporları yayımlamıştır. Bununla birlikte, BTK'ya sunulan raporların bütününe ilişkin merkezi ve kamuya açık bir veri tabanının bulunmaması, rejimin fiili şeffaflık kapasitesini sınırlandırmaktadır. Bkz. X Corp., "Türkiye", X Şeffaflık Merkezi, <https://transparency.x.com/tr/reports/countries/tr> [erişim tarihi: 11.06.2026]; Pinterest, "Türkiye Şeffaflık Raporu", Pinterest Policy, <https://policy.pinterest.com/en/turkiye-seffalik-raporu-h1-2025> [erişim tarihi: 11.06.2026]; Meta, "Türkiye Transparency Report for Content Removal Requests under Law No. 5651", Meta Transparency Center, <https://transparency.meta.com/reports/regulatory-transparency-reports/> [erişim tarihi: 21.06.2026]. Yayımlanan raporların ayrıntılı değerlendirmesi için bkz. Yaman Akdeniz/Ozan Güven, *Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması* (İstanbul: İfade Özgürlüğü Derneği, 2026), 37, 40, 42, 60, <https://ifade.org.tr/reports/SosyalMedyaRaporu.pdf> [erişim tarihi: 16.07.2026].

48 European Commission. Guidelines on Measures to Ensure a High Level of Privacy, Safety and Security for Minors Online, Pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065. OJ C/2025/5519, 10.10.2025. Çocukların sosyal ağlarda korunmasını

uygulanmasında 2023–2025 döneminde Komisyonun öncelikli uygulama alanlarından biri hâline gelmiştir. Bu kapsamda TikTok ile Meta'nın Facebook ve Instagram hizmetleri hakkında çocukların korunmasına ilişkin yükümlülükler bakımından resmî soruşturmalar başlatılmıştır⁴⁹.

OSA 2023'ün en güçlü ve kapsamlı düzenlemeleri çocukların çevrim içi ortamda korunmasına ilişkindir. Çocukların hizmetlerine erişebildiği ya da erişme ihtimali bulunan tüm platformlar, çocukları zararlı içeriklerden korumaya yönelik tasarım önlemleri almakla yükümlü kılınmıştır (OSA 2023 m. 11–13, 28–30). Bu çerçevede platformlara getirilen başlıca yükümlülükler şunlardır: yaş doğrulama mekanizmaları kurma, pornografik ve şiddet içeriklerine çocukların erişimini engelleme, algoritmik içerik önerme sistemlerini çocuklar için zararlı olmayacak biçimde tasarlama, zorbalık ve tacize karşı etkin şikâyet ve bildirim mekanizmaları oluşturma ile ebeveynlere içerik ve etkileşim tercihleri konusunda araç sunma.⁵⁰ Özel mesajlaşma hizmetleri bakımından çocuklara yönelik cinsel istismar içeriklerini tespit edecek teknik önlemlere ilişkin düzenlemeler öngörülmüştür. Bu husus şifreleme gerilimiyle bağlantılı önemli bir tartışma gündemine dönüşmüştür.⁵¹

daki yasal boşluklar için bkz. Nihat Bağırzade, “Children’s Legal Protection on Social Networks: Legal Gaps and the Need for New Regulations”, preprint, 2025, 7-9, <https://ssrn.com/abstract=5362378>.

49 European Commission, “Commission Sends Requests for Information to TikTok and YouTube under the Digital Services Act”, 9 Kasım 2023, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-sends-requests-information-tiktok-and-youtube-under-digital-services-act> [erişim tarihi: 26.06.2026]; European Commission, “Commission Opens Formal Proceedings against TikTok under the Digital Services Act”, 19 Şubat 2024, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-tiktok-under-digital-services-act> [erişim tarihi: 26.06.2026]; European Commission, “Commission Opens Formal Proceedings against Meta under the Digital Services Act Related to the Protection of Minors on Facebook and Instagram”, 16 Mayıs 2024, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-meta-under-digital-services-act-related-protection> [erişim tarihi: 26.06.2026]; European Commission, “Commission Publishes Guidelines on the Protection of Minors”, 14 Temmuz 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-guidelines-protection-minors> [erişim tarihi: 26.06.2026].

50 Bağırzade, “Children’s Legal Protection on Social Networks”, 4-9.

51 OSA 2023, m. 11-13 ve 28-30; Ofcom, *Illegal Content and Protecting Children: Guidance for Online Service Providers* (2024); Kira/Schertel Mendes, “A Primer on the UK Online Safety Act”; Bağırzade, “Children’s Legal Protection on Social Networks”, 7-9.

Ülkemizde ise 7578 sayılı Kanun, çocukların korunması amacıyla on beş yaşını doldurmamış kullanıcılara sosyal ağ hizmeti sunulmaması, yaş doğrulama, çocuklara ayrıştırılmış hizmet, ebeveyn kontrol araçları ve aldatıcı reklamlara karşı tedbirler öngörmektedir (5651 sayılı Kanun, Ek m. 4/7, 4/20 ve 4/21). Sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin bu yükümlülükler 1 Kasım 2026'da yürürlüğe girecektir. Algoritmik açıklama, öneri sistemi parametreleri, reklam politikaları, reklam kütüphanesi ve kullanıcı tercihleriyle ilgili unsurlar ise 7418 sayılı Kanunla Ek m. 4'e eklenmiştir. Türk rejimi, bu unsurlara rağmen bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi ve araştırmacı veri erişimiyle bütünlük bir üçüncü nesil denetim mimarisi kurmamaktadır.

3.1.5. Düzenleyici Kurumlar ve Yaptırım Yetkisi

DSA, VLOP ve VLOSE'lar bakımından doğrudan uygulama yetkisini Avrupa Komisyonu'na vermektedir. Komisyon, bu yetkiyi 2023 yılından itibaren kullanmaya başlamıştır. İhlal hâlinde platformlara küresel yıllık cironun yüzde 6'sına kadar idari para cezası uygulanabilmektedir (DSA m. 74). Ağır ve tekrarlayan ihlallerde, hizmete erişimin geçici olarak kısıtlanması gündeme gelebilmektedir (DSA m. 51/3 ve m. 82). DSA, ulusal ve Avrupa Birliği düzeyinde birlikte işleyen bir denetim yapısı kurmaktadır. Her üye devlet, kendi sınırları içindeki aracı hizmetleri denetlemek üzere bağımsız bir Dijital Hizmetler Koordinatörü atamakla yükümlüdür. Koordinatörler mali para cezaları dâhil çeşitli yaptırımlar uygulayabilmektedir. VLOP ve VLOSE'lar bakımından ise Komisyon'un doğrudan ve öncelikli denetim yetkisi bulunmaktadır (DSA m. 49–64).⁵²

OSA 2023'te ise denetim ve yaptırım yetkisi tek bir düzenleyici kurumda, OFCOM'da toplanmıştır. OFCOM; kapsam dâhilindeki hizmetlerden bilgi isteme, denetim ve soruşturma yürütme yetkilerine sahip olup ihlal hâlinde 18 milyon sterline veya küresel yıllık cironun yüzde 10'una kadar (hangisi yüksekse) idari para cezası uygulayabilmektedir. Ağır ihlallerde hizmete erişimin kısıtlanmasına yönelik tedbirler için mahkemeye başvurabilmektedir (OSA 2023 m. 130–151). Belirli bilgi yükümlülüklerinin ihlali hâlinde üst düzey yöneticiler bakımından cezai sorumluluk da gündeme gelebilmektedir.

52 Regulation (EU) 2022/2065, m. 49-64; Husovec/Roche Laguna, "Digital Services Act: A Short Primer", 2.

7253 sayılı Kanunla getirilen yükümlülükler, günlük erişimi bir milyon aşan yurt içi ve yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılara uygulanmaktadır. Yurt dışı kaynaklı sağlayıcılar için Türkiye’de temsilci atama, verilerin Türkiye’de barındırılmasına yönelik tedbir alma, başvurulara cevap verme ve altı aylık şeffaflık raporu sunma yükümlülükleri öngörülmüştür (5651 sayılı Kanun, Ek m. 4/1, 4/3, 4/4 ve 4/6). Yükümlülükler uymaması hâlinde yükümlülük türüne göre farklılaşan idari para cezaları ile reklam yasağı ve bant genişliği daraltmasına uzanan kademeli yaptırımlar uygulanmaktadır (temsilci yükümlülüğü bakımından Ek m. 4/2; küresel ciroya dayalı ceza bakımından Ek m. 4/24).

3.2. Ayrışan Düzenleme Modelleri

3.2.1. Yerel Muhataplık, Temsilci ve Veri Lokalizasyonu

Günlük bir milyonun üzerinde kullanıcıya erişen yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar, Türkiye’de yetkilendirilmiş bir temsilci atamak ve temsilcinin iletişim bilgilerini internet sitelerinde kolayca ulaşılabilir biçimde yayımlamakla yükümlüdür (5651 sayılı Kanun, Ek m. 4/1). Temsilci atama yükümlülüğü, sosyal ağ sağlayıcıları bakımından Türkiye’de hukuki ve idari süreçler için erişilebilir bir muhatap oluşturmayı, bu çerçevede tebligat, kararların bildirimi ve başvuruların yürütülmesindeki güçlüklerin giderilmesini amaçlamaktadır. Temsilci atamayan yurt dışı kaynaklı sağlayıcılar idari para cezasına, ardından reklam yasağına ve bant genişliği daraltmasına tabi tutulmaktadır. BTK, Türkiye’de temsilcisi bulunan sosyal ağ sağlayıcıların güncel listesini kamuoyuyla paylaşmaktadır.⁵³ Yerel muhataplık yükümlülüğü karşılaştırmalı hukukta da karşılık bulmaktadır: DSA m. 13, Birlik’te yerleşik olmayan aracı hizmet sağlayıcılara yasal temsilci atama yükümlülüğü getirmektedir. OSA 2023 ise yerleşim yerine bakılmaksızın Birleşik Krallık ile bağlantılı hizmetlere uygulanmakta ve muhataplık, OFCOM’un bilgi isteme ve icra yetkileri üzerinden kurulmaktadır. Türk rejimini ayırt eden unsur, temsilci yükümlülüğünün reklam yasağından bant genişliği daraltmasına uzanan kademeli yaptırım zinciriyle desteklenmesidir.

53 Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar”, 20-22; Dülger, “Sosyal Ağ Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi”, 30-46; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Yurt Dışı Kaynaklı Sosyal Ağ Sağlayıcı Temsilcileri, <https://internet.btk.gov.tr/sosyal-ag-temsilci-rehberi> [erişim tarihi: 13.05.2026].

Türkiye’den günlük erişimi bir milyonu aşan sosyal ağ sağlayıcılar, Türkiye’deki kullanıcıların verilerinin Türkiye’de barındırılmasına yönelik gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük 7253 sayılı Kanunla öngörülmüş olup güncel metinde Ek m. 4/6’da yer almaktadır. Yükümlülüğün ihlali hâlinde Ek m. 4/24 uyarınca bir önceki takvim yılındaki küresel cironun yüzde üçüne kadar idari para cezası uygulanabilmektedir. 7578 sayılı Kanunla eklenen hükümler uyarınca cezaya rağmen yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde reklam yasağına ve bant genişliği daraltmasına uzanan kademeli yaptırımlar devreye girebilmektedir.

5651 sayılı Kanun’un 7253 sayılı Kanunla genişletilen sosyal ağ sağlayıcı rejimi, temsilci atama ile içerik kaldırma ve erişim engelleme mekanizmalarına dayanmaktadır. Bu yapı, sorumluluk zincirinin kurulmasına ve ulusal yargı süreçlerinde erişilebilir bir muhatap bulunmasına hizmet etmektedir. Bununla birlikte Türk rejiminde karşılaştırmalı hukuk bakımından üç yapısal eksiklik öne çıkmaktadır. İlk olarak DSA m. 37’deki bağımsız doğrulama mekanizmasına karşılık gelen bir yapı bulunmamaktadır. BTK’ya sunulan şeffaflık raporlarının dış ve bağımsız bir denetçi tarafından periyodik olarak doğrulanmasını öngören açık bir mekanizma yoktur. İkinci olarak platformlara, kendi sistemlerinden kaynaklanabilecek sistemik riskleri tespit ve raporlama yükümlülüğü yüklenmemiştir. Üçüncü olarak 7418 sayılı Kanun, algoritmik açıklama ve reklam şeffaflığına ilişkin bazı unsurlar getirmiş olsa da bu unsurlar risk değerlendirmesi ve bağımsız denetimle bütünleşik bir mekanizma oluşturmamaktadır. Bu nedenle şeffaflık raporlaması, büyük ölçüde BTK’ya sunulan bilgiyle sınırlı kalmaktadır.⁵⁴

3.2.2. Sistemik Risk Değerlendirmesi, Bağımsız Denetim ve Araştırmacı Erişimi

DSA, VLOP ve VLOSE’lara çevrim içi platformlara ilişkin genel yükümlülüklerle ek olarak sistemik risk değerlendirmesi, yıllık bağımsız denetim, algoritmik şeffaflık ve araştırmacılara veri erişimi sağlama yükümlülükleri getirmektedir. Bu platformların Komisyon tarafından doğrudan

54 Dülger, “Sosyal Ağ Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi”, 6-8. DSA kapsamında VLOP öneri sistemleri şeffaflık yükümlülükleri için bkz. Reviglio/Fabbri, “Navigating the Digital Services Act”, 1-3. Platform sorumluluğu ve içerik moderasyonu yönetimi boşlukları için bkz. Frosio, “Platform Responsibility in the Digital Services Act”, 266-269.

denetlenmesi, DSA'nın büyük platformlar bakımından benimsediği merkezi denetim tercihini göstermektedir.⁵⁵

VLOP ve VLOSE'lar, hizmetlerinden kaynaklanabilecek sistemik riskleri yılda en az bir kez değerlendirmek ve orantılı azaltıcı tedbirler almakla yükümlüdür (DSA m. 34–35). DSA; yasa dışı içeriklerin yayılması, temel haklar üzerindeki olumsuz etkiler, kasıtlı manipülatif davranışlar ile seçim süreçleri ve kamu sağlığı veya güvenliğine yönelik riskler olmak üzere dört risk alanı belirlemektedir. Risk değerlendirme sonuçları bağımsız denetime tabi tutulmakta ve Komisyonla paylaşılmaktadır. Bu yükümlülük, platformun yalnızca belirli içerik kararlarından değil, hizmetin sistemik etkilerinden de sorumlu tutulmasını amaçlamaktadır.⁵⁶

DSA m. 37 uyarınca VLOP ve VLOSE'lar, yükümlülüklerine uyumlarını bağımsız ve uzman denetçiler aracılığıyla yılda en az bir kez doğrulatmak zorundadır. Denetimin usul ve esasları, Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436 ile ayrıntılandırılmıştır. Denetim; risk değerlendirmelerinin, azaltıcı tedbirlerin ve şeffaflık raporlarının doğrulanmasını kapsamaktadır. Olumsuz bulgu hâlinde platformların düzeltici plan sunması gerekmektedir. Bu düzenleme, şeffaflık raporlamasını salt platform beyanı olmaktan çıkaran DSA'nın en özgün mekanizmasını oluşturmaktadır.⁵⁷

DSA modeli, incelenen üç hukuk düzeni içinde en kapsamlı hesap verebilirlik mekanizmasını öngörmektedir. VLOP ve VLOSE'lar için getirilen yıllık bağımsız denetim (DSA m. 37; Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436) ile sistemik risk değerlendirmesi (DSA m. 34–35), şeffaflık raporlarını bağımsız bir doğrulama zincirine bağlamaktadır. Bu yapı, OSA 2023 ve 5651 sayılı Kanun'da genel ve periyodik bir karşılığı bulunmayan risk temelli hesap verebilirlik yaklaşımını ortaya koymaktadır.⁵⁸

55 G'sell, "The Digital Services Act: A General Assessment", 98-102; Husovec/Roche Laguna, "Digital Services Act: A Short Primer", 4-5. VLOP/VLOSE sistemik risk değerlendirmesi yükümlülüklerinin kapsamlı değerlendirmesi için bkz. Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 49-56.

56 Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 49-56; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1210-1216; Loi/Fabbri/Ferrario, "Regulating the Undefined", 3-10.

57 Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 12-15; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1210.

58 Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 49-56; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1210-1216; Husovec, "The Digital Services Act's Red Line", 47-56.

Şeffaflık raporlarının hesap verebilirlik işlevi kazanması, bağımsız doğrulama mekanizmalarıyla desteklenmesine bağlıdır. DSA'nın VLOP ve VLOSE'lar için öngördüğü bağımsız denetim yükümlülüğü (m. 37), bu amaca yönelik en somut yasal araçlardan biridir. Bununla birlikte denetim pratiğinin etkinliği henüz kesin biçimde değerlendirilebilecek ölçüde olgunlaşmamıştır. OSA 2023 ve 5651 sayılı Kanun kapsamında ise DSA m. 37'ye eşdeğer genel ve periyodik bir bağımsız doğrulama yükümlülüğü öngörülmemiştir. OSA bakımından OFCOM'un belirli hâllerde uzman kişi raporu isteme yetkisi bulunmaktadır.⁵⁹

3.2.3. Düzenleyici Kurum Tasarımı: OFCOM Modeli ve BTK ile Karşılaştırma

OSA 2023 kapsamında bağımsız düzenleyici kurum olarak belirlenen OFCOM, kapsamlı denetim ve yaptırım yetkilerine sahiptir (OSA 2023 m. 130–151). OFCOM'un uygulama yaklaşımı, platform kategorisi, kullanıcı kitlesi ve risk düzeyi dikkate alınarak öncelikli denetim alanlarının belirlenmesine dayanmaktadır. Bu yapı, denetim yoğunluğunu hizmetin taşıdığı riske göre farklılaştırmaktadır.⁶⁰

OSA 2023, ihlal tespit edilen platformlara küresel yıllık cironun yüzde 10'una kadar idari para cezası uygulanmasına imkân tanımaktadır. Belirli bilgi verme ve uyum yükümlülüklerinin ihlali hâlinde platform yöneticileri bakımından kişisel cezai sorumluluk da gündeme gelebilmektedir (OSA 2023 Sch. 13 §4; m. 139–143). Bu üst sınır, DSA'daki yüzde 6'lık ciro sınırından yüksektir.

OFCOM'un uygulama takvimi aşamalı olarak işlemektedir. Yasa dışı içerik yükümlülüklerini çocuk güvenliğine ilişkin yükümlülükler, bunları da Kategori 1 hizmetlere ilişkin şeffaflık yükümlülükleri izlemektedir. Bu

59 Daria Dergacheva/Christian Katzenbach/Sebastian Felix Schwemer/João Pedro Quintais, "Improving Data Access for Researchers in the Digital Services Act", Feedback submission to the European Commission Call for Evidence on the Delegated Regulation on data access provided for in the Digital Services Act, 31 Mayıs 2023, 2-5, <https://ssrn.com/abstract=4465846>; Defne Halil/Konrad Kollnig/Aurelia Tamò-Larrieux, "Regulating Pressing Systemic Risks – But Not Too Soon?", *Internet Policy Review* 14/2 (2025): 5-19, <https://doi.org/10.14763/2025.2.2010>.

60 Law, "Effective Enforcement", 274-281; Ofcom, *Online Safety Act: Our Approach to Enforcement* (2024), <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/online-safety-act/our-approach-to-enforcement> [erişim tarihi: 13.05.2026].

aşamalı uygulama, düzenleyici standartların hizmet kategorilerine göre kademeli biçimde yerleşmesini amaçlamaktadır.⁶¹

OSA 2023'te OFCOM, kural koyma, denetim ve yaptırım yetkilerini aynı kurumsal yapı içinde kullanmaktadır. Bu model, DSA m. 37'de bağımsız denetçilere verilen doğrulama işlevinden ayrılmaktadır. OSA 2023, OFCOM'a geniş bilgi isteme ve yaptırım yetkileri tanımakla birlikte, şeffaflık raporlarının periyodik olarak bağımsız dış denetimden geçirilmesini öngören genel bir mekanizma içermemektedir.

Kategori 1 hizmetler için öngörülen kullanıcı güçlendirme araçları, ifade özgürlüğü ile içerik güvenliği arasındaki dengeyi platform tasarımı düzeyinde kurmaya yöneliktir. Bu araçların etkinliği de OFCOM'un denetim yetkisi çerçevesinde değerlendirilmektedir.

OSA 2023, m. 154A ile bağımsız çevrim içi güvenlik araştırmaları amacıyla hizmet sağlayıcılardan bilgi temin edilmesine yönelik bir ikincil düzenleme yetkisi tanımaktadır. Bununla birlikte bu hüküm, DSA m. 40'taki gibi doğrudan ve hâlihazırda işler bir araştırmacı veri erişim hakkı kurmadığından OSA 2023, bu ekseninde DSA ile Türkiye rejimi arasında ara bir konumda bulunmaktadır.⁶²

Birleşik Krallık'ın OSA 2023 modeli, düzenleme tasarımını doğrudan platform yükümlülüklerinden çok OFCOM'un geniş denetim ve kural koyma yetkisi üzerine inşa etmesiyle ayrılmaktadır. Kategorizasyon kriterleri, şeffaflık raporu standartları ve içerik moderasyonu çerçevesi büyük ölçüde OFCOM'a bırakılmıştır. Bu esneklik hem güçlü hem de riskli bir özellik olarak değerlendirilmektedir.⁶³ OSA 2023, DSA m. 37'de öngörülen genel ve periyodik bağımsız denetime veya DSA m. 27 ve 38'e eşdeğer, yatay ve standartlaştırılmış bir öneri sistemi açıklama rejimine yer vermemektedir. Buna karşılık risk değerlendirmesi ve OFCOM'un bilgi toplama yetkileri algoritmik sistemlerin dolaylı olarak denetlenmesine imkân tanımaktadır.

61 Ofcom, *Illegal Content and Protecting Children: Guidance for Online Service Providers* (2024); Ofcom, *Online Safety Act: Our Approach to Enforcement* (2024).

62 Online Safety Act 2023, m. 154A; Data (Use and Access) Act 2025, m. 125; Regulation (EU) 2022/2065, m. 40.

63 Bkz. Kira/Schertel Mendes, "A Primer on the UK Online Safety Act".

OFCOM merkezli model, Türkiye'deki BTK temelli yapıdan birkaç noktada ayrılmaktadır. BTK, genel elektronik haberleşme düzenleyicisi olarak sosyal ağ rejiminde esas itibarıyla raporlama alıcısı ve yaptırım mercii işlevi görmektedir. OFCOM ise çevrim içi güvenlik alanında uygulama kodları çıkarma, risk temelli denetim ve yaptırım yetkilerini bir arada kullanan uzmanlaşmış bir model sunmaktadır. OFCOM'un kılavuz ve uygulama kodu çıkarma yetkisinin genişliği, BTK'nın 2023/DK-İD/119 sayılı karar düzeyindeki ikincil düzenleme pratiğine kıyasla daha kapsamlı bir düzenleyici alan oluşturmaktadır. Buna karşılık iki modelin ortak sınırlılığı, platform raporlarının periyodik bağımsız dış doğrulamasının her iki kurumda da öngörülmemiş olmasıdır.

3.2.4. Algoritmik ve Reklam Şeffaflığı

DSA, öneri sistemlerine ilişkin şeffaflık yükümlülüklerini iki düzeyde düzenlemektedir. DSA m. 27 uyarınca tüm çevrim içi platformlar, içeriklerin sıralanmasında ve kullanıcılara önerilmesinde dikkate aldıkları temel parametreleri hizmet şartlarında açık, anlaşılır ve erişilebilir biçimde belirtmekle yükümlüdür. DSA m. 38 ise VLOP ve VLOSE'lara, kullanıcılara profil çıkarmaya dayanmayan en az bir öneri sistemi seçeneği sunma yükümlülüğü getirmektedir. DSA m. 39, VLOP ve VLOSE'lar için ayrı bir reklam şeffaflığı mekanizması kurmaktadır. Bu hüküm, reklam içeriği, hedefleme parametreleri, reklamın sunulduğu kişi grupları ve reklam verenlere ilişkin bilgilerin kamuya açık bir reklam arşivinde yer almasını amaçlamaktadır.⁶⁴ Böylece m. 39, öneri sistemi şeffaflığından farklı bir bilgi verme yükümlülüğü düzenlemektedir.⁶⁵

OSA 2023 ve Türk hukuku bu alanda DSA'dan ayrılmaktadır. OSA 2023, DSA m. 27 ve 38'e eşdeğer yatay bir öneri sistemi açıklama yükümlülüğü içermemektedir. Algoritmik sistemler, risk değerlendirme, çocuk güvenliği yükümlülükleri ve Kategori 1 hizmetlere özgü kullanıcı güçlendirme araçları üzerinden dolaylı biçimde düzenlenmektedir. Türk

64 Siyasi reklamlar bakımından (AB) 2024/900 sayılı Tüzük (TTPA), DSA m. 39'daki reklam arşivi yükümlülüğünün üzerine gelen ek şeffaflık ve hedefleme yükümlülükleri öngörmektedir: Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the Transparency and Targeting of Political Advertising, OJ L, 2024/900, 20.3.2024.

65 Reviglio/Fabbri, "Navigating the Digital Services Act", 1-3.

hukukunda ise 7418 sayılı Kanunla Ek m. 4'e eklenen algoritmik açıklama, reklam politikaları ve reklam kütüphanesine ilişkin unsurlar DSA m. 27 ve 39'a kısmen paralellik göstermektedir. Ancak bu açıklamaların doğruluğunu sınavacak bağımsız doğrulama ve araştırmacı veri erişimi mekanizmaları bulunmamaktadır. Konunun ayrı bir alt başlıkta ele alınması, algoritmik ve reklam şeffaflığının üç rejimde farklı düzenleme tekniklerine konu olmasından kaynaklanmaktadır.

3.2.5. Erişim Engelleme, Dezenformasyon Rejimi ve Temel Hak Güvenceleri

OSA 2023'te basın ve ifade özgürlüğü ile mahremiyet arasındaki gerilim, düzenlemenin temel tartışma alanlarından biridir. Kanun, OFCOM'a ifade özgürlüğü ilkesine uyumu denetleme yükümlülüğü vermektedir. Kategori 1 platformların yasal içeriğe ilişkin kaldırma ve kısıtlama kararlarını hizmet şartlarında şeffaf biçimde açıklamasını zorunlu kılmaktadır. Gazetecilik ve demokratik süreçlerle ilgili içerikler için ek güvenceler öngörülmektedir.⁶⁶ OFCOM merkezli bu model, Türkiye'deki BTK temelli yapı ile karşılaştırmada düzenleyici kurumun rolünü değerlendirmek bakımından bir referans oluşturmaktadır.⁶⁷

5651 sayılı Kanun, içeriğe yönelik tedbirleri ihlalin niteliğine göre farklı usullere bağlamaktadır: katalog suçlar bakımından hâkim ya da soruşturma evresinde sulh ceza hâkimi kararıyla (belirli hâllerde Başkanlık tarafından idari olarak) erişimin engellenmesi (m. 8); yaşam hakkı ile can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması gibi gerekçelerle ilgili bakanlıkların talebi üzerine, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Başkan tarafından verilir yirmi dört saat içinde sulh ceza

66 Benzer bir işlev, AB hukukunda Avrupa Medya Özgürlüğü Tüzüğü'nün 18. maddesinde düzenlenmiştir: VLOP'lar, medya hizmet sağlayıcı içeriğine yönelik kısıtlamalarda önceden gerekçe bildirmek ve hızlandırılmış bir itiraz mekanizması sunmakla yükümlüdür. Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 (European Media Freedom Act), OJ L, 2024/1083, 17.4.2024, m. 18.

67 Online Safety Act 2023, m. 22 (Duties about freedom of expression and privacy — user-to-user), m. 34 (Duties about freedom of expression and privacy — search); Kira/Schertel Mendes, "A Primer on the UK Online Safety Act". Platform egemenliği perspektifinden ifade özgürlüğü kısıtlamalarının analizi için bkz. Uta Kohl, "Towards a Regulatory Theory of Platform Rule: Corporate 'Sovereignty' through Immunities", *St. Mary's Law Journal* 56/3 (2025): 483-485.

hâkiminin onayına sunulan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları (m. 8/A); özel hayatın gizliliğinin ihlali hâlinde başvurulabilen tedbirler (m. 9/A) bu çerçevede yer almaktadır. Kişilik haklarının ihlali ile ilişkin m. 9'daki ilgili kurallar ise AYM kararıyla iptal edildiğinden, bu başlık bakımından 5651 sayılı Kanun'da bağımsız bir sulh ceza hâkimliği başvuru usulü bulunmamaktadır. 7253 sayılı Kanun ile içerik kaldırma yolu da sisteme eklenerek kullanıcıların erişim engeli yerine kaldırma talepli başvuruda bulunabilmesi imkânı tanınmıştır.

Erişim engeli kararlarının teknik uygulaması URL veya alan adı bazında gerçekleşmektedir. Kararlar yalnızca Türkiye sınırları içinde bağlayıcı olduğundan VPN ve vekil sunucular üzerinden içeriğe erişim mümkün kalmaktadır. Bu sınırlılık, teknik etkinlik açısından önemli bir eleştiri konusu olmaya devam etmektedir.

Ayrıca içeriğin kaldırılması yerine erişim engeli uygulanması, kişilik haklarının korunması amacıyla karşılaştırmalı hukukta da tartışılan orantılılık sorununu gündeme getirmektedir. Bu kararlara karşı itiraz, kanunda öngörülen yargısal yollar çerçevesinde mümkündür.⁶⁸

5651 sayılı Kanun kapsamındaki erişim engeli uygulamaları ve platform yükümlülükleri, Anayasa Mahkemesi'nin ifade özgürlüğü denetimine konu olmuştur. AYM içtihadı, 5651 uygulamasında erişim engelleme ve içerik çıkarma tedbirlerinin ifade özgürlüğü ile etkili başvuru hakkı bakımından denetlendiğini ortaya koymaktadır. Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanun kapsamındaki içerik çıkarma ve erişimin engellenmesi tedbirlerini farklı norm denetimi dosyalarında incelemiştir. AYM'nin E. 2020/76, K. 2023/172 sayılı kararında, 7253 sayılı Kanun'la getirilen bazı düzenlemeler yönünden ret, 5651 sayılı Kanun'un 8. ve 9. maddelerindeki çeşitli kurallar yönünden ise iptal sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin Ek m. 4'ün temsilci, veri barındırma, raporlama ve yaptırım hükümleri hakkında, 7418 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik nedeniyle esas incelemesi yapılmamış ve karar verilmesine yer olmadığına

68 Sönmez, "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar", 20-22; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Erişim Engelleme Kararlarına İtiraz Prosedürü, <https://internet.btk.gov.tr/erisim-engelleme-kararlari-na-itaraz> [erişim tarihi: 13.05.2026].

hükmedilmiştir.⁶⁹ Çubuk Sulh Ceza Hâkimliğinin itirazı üzerine verilen E. 2023/155, K. 2024/59 sayılı karar da aynı şekilde, önceki iptal nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına ilişkindir.⁷⁰

AYM ve AİHM içtihadı, erişimin engellenmesi tedbirlerinin kanunilik, belirlilik, ölçülülük ve etkili yargısal güvence bakımından sıkı denetime tabi tutulması gerektiğini göstermektedir. Belirli bir içeriğe yönelik müdahalenin bütün bir internet sitesine veya hizmete yayılması hâlinde, daha dar kapsamlı bir tedbirin yeterli olup olmadığı somut olayın koşullarına göre değerlendirilmelidir. TFF'ye erişimin engellenmesine ilişkin Ek m. 1 kapsamında verilen E. 2024/75, K. 2025/134 sayılı karar, sosyal ağ sağlayıcı rejiminden farklı bir yayın hakkı koruma düzenlemesine ilişkindir. AYM bireysel başvuru kararlarının yalnızca ilgili uyuşmazlık bakımından bağlayıcı olması, yargısal denetimin kapsamına ilişkin bir sınırlılık oluşturmaktadır. Sosyal ağ sağlayıcı rejimini doğrudan konu almayan kararlar, internet ortamındaki içerik müdahalelerine ilişkin anayasal denetim yaklaşımını göstermek bakımından sınırlı biçimde dikkate alınabilir.⁷¹

TCK m. 217/A, Türkiye'nin platform düzenlemesini Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık modellerinden ayıran yapısal tercihlerden biridir. Avrupa Birliği, dezenformasyonun da dâhil olduğu sistemik riskleri platformlara yüklenen risk değerlendirmesi ve şeffaflık yükümlülükleri yoluyla kurumsal düzeyde ele almaktadır.⁷² Birleşik Krallık ise esas olarak yasa dışı içerik ve çocuk güvenliği yükümlülükleri üzerinden hareket etmektedir. TCK m. 217/A, gerçeğe aykırı bilginin yayılmasına bireysel ceza sorumluluğu

69 AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, T. 11.10.2023, RG, T. 10.01.2024, S. 32425.

70 AYM, E. 2023/155, K. 2024/59, T. 22.02.2024, RG, T. 27.03.2024, S. 32502.

71 AİHM, Ahmet Yıldırım/Türkiye, B. No. 3111/10, 18.12.2012, parag. 63-68; AYM, E. 2024/75, K. 2025/134, T. 17.06.2025, RG, T. 14.10.2025, S. 33047. Bu karar TFF futbol yayın hakları davasına ilişkin olup 5651 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal ağ sağlayıcı rejiminin doğrudan anayasallık denetimi değildir. İnternet ortamındaki içerik müdahalelerine ilişkin genel anayasal denetim yaklaşımını göstermesi bakımından sınırlı biçimde dikkate alınmıştır.

72 AB yaklaşımının bir diğer bileşeni, DSA m. 45 kapsamında davranış kuralı statüsü kazanan ve VLOP'ların gönüllü taahhütlerine dayanan Code of Conduct on Disinformation'dır (13 Şubat 2025'te DSA m. 45 anlamında davranış kuralı olarak onaylanmış ve 1 Temmuz 2025'ten itibaren DSA'nın ortak düzenleme çerçevesinin parçası hâline gelmiştir). Bkz. European Commission, "Code of Conduct on Disinformation", 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-conduct-disinformation> [erişim tarihi: 13.05.2026].

üzerinden müdahale etmektedir. Bu tercih, DSA'nın VLOP ve VLOSE'lara özgü sistemik risk yönetimi yaklaşımından ve OSA'nın hizmet sağlayıcılara yönelen güvenlik yükümlülüklerinden ayrılmaktadır. Hükmün ifade özgürlüğü üzerindeki caydırıcı etkisi, uluslararası düzeyde tartışılmaya devam etmektedir.⁷³

3.3. Karşılaştırmalı Sonuç: Üç Modelin Genel Değerlendirmesi

3.3.1. Hesap Verebilirlik Eğilimleri

Karşılaştırmalı analiz, üç hukuk düzeninin de orantılılık ilkesini, başka bir ifadeyle platform büyüklüğüne göre farklılaşan yükümlülük anlayışını, ortak bir tasarım kabulü olarak benimsediğini göstermektedir. Avrupa Birliği'nin VLOP/VLOSE eşiği (45 milyon kullanıcı), Birleşik Krallık'ın Kategori 1/2A/2B yapısı ve Türkiye'nin "günlük bir milyon erişim" sınırı, bu ortak ilkenin farklı biçimlenişleridir.⁷⁴

Üç hukuk düzeninde de kapsam dâhilindeki platformlara periyodik şeffaflık raporu yayımlama yükümlülüğü getirilmiş olması, platform düzenlemesindeki nesil dönüşümünün en belirgin ortak göstergesidir. DSA (m. 15, 42) ve 5651 sayılı Kanun (Ek m. 4/4) kapsam dâhilindeki sağlayıcılara doğrudan periyodik şeffaflık raporlama yükümlülüğü öngörmektedir. OSA 2023 (m. 77–78) bakımından ise şeffaflık raporlaması, OFCOM'un kategorize edilen hizmet sağlayıcılarına yönelik bildirimi çerçevesinde, farklı içerik standartları ve periyotlarla işlemektedir.⁷⁵

73 Venedik Komisyonu, hükümde kullanılan kavramların yeterince açık ve öngörülebilir olmadığını, mevcut hukuki araçlar karşısında yeni bir ceza normuna başvurulmasının zorunluluğunun ortaya konulmadığını ve düzenlemenin ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı etki ile öz-sansür riski doğurabileceğini belirtmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law (DGI) of the Council of Europe, "Türkiye—Urgent Joint Opinion on the Draft Amendments to the Penal Code Regarding the Provision on 'False or Misleading Information'", Opinion No. 1102/2022, CDL-AD(2022)034, Strasbourg, 21.10.2022, parag. 87, 89, 91-92, <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD%282022%29034-e> [erişim tarihi: 26.06.2026].

74 Regulation (EU) 2022/2065, m. 33(1); Online Safety Act 2023, Part 7 ve Schedule 11; 5651 sayılı Kanun, Ek Madde 4(1). OSA 2023'te Kategori 1, 2A ve 2B yapısının ikincil düzenleme ve OFCOM uygulamasıyla somutlaşacağına ilişkin bkz. Kira/Schertel Mendes, "A Primer on the UK Online Safety Act".

75 Regulation (EU) 2022/2065, m. 15 ve 42; Online Safety Act 2023, m. 77-78; 5651 sayılı Kanun, Ek Madde 4(4). Karşılaştırmalı zorunlu şeffaflık raporlaması rejimleri

Bu gelişme, platform düzenlemelerinin tarihsel dönüşümünü dönemselleştirmek amacıyla bu çalışmada kullanılan ve pozitif hukukta resmî bir karşılığı bulunmayan üç dönemli bir sınıflandırma (üç nesil çerçevesi) içinde değerlendirilebilir: 1. nesil (şikâyete dayalı kaldırma ile sınırlı pasif muafiyet modeli), 2. nesil (ulusal otoritelere temsilci atama ve içerik kaldırma yükümlülükleri yoluyla platforma devlet erişimini sağlayan model) ve 3. nesil (bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirmesi ve algoritmik şeffaflık yükümlülükleri aracılığıyla hesap verebilirlik araçlarını zorunlu kılan model). Sınıflandırma sürekliliği olan bir dönüşümü tanımlamaktadır. Sistemler arasındaki kesin sınırları değil, baskın düzenleme mantığındaki değişimi işaret etmektedir.⁷⁶

Bununla birlikte şeffaflık raporlamasının zorunlu hâle gelmesi, kendi başına yeterli bir denetim mekanizması oluşturmamaktadır: Raporların gerçek bir hesap verebilirlik işlevi görebilmesi, bağımsız denetim (DSA m. 37), sistemik risk değerlendirmesi (DSA m. 34–35) ve algoritmik şeffaflık (DSA m. 27 ve 38) mekanizmalarıyla bütünleştirilmesine bağlıdır. Bu üç unsur birlikte değerlendirildiğinde şeffaflık raporlaması, platform düzenlemesindeki denetim mimarisinin tamamlayıcı bir bileşeni olmakla birlikte tek başına belirleyici olmayan bir unsur olarak konumlanmaktadır.

Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Türkiye’de çocukların çevrim içi ortamda korunmasına ilişkin özel hükümlerin güçlendirildiği görülmektedir. Avrupa Birliği, DSA m. 28 ve Komisyonun DSA m. 28(4) uyarınca çıkardığı 2025 tarihli çevrim içi çocuk güvenliği kılavuzu; Birleşik Krallık ise OSA 2023’ün güvenlik yükümlülüklerini düzenleyen Kısım 3’ü (Part 3, m. 7 vd.) yoluyla algoritmik tasarıma da ilişkin yükümlülükler öngörmektedir. Türkiye’de 7578 sayılı Kanunla getirilen ve 1 Kasım 2026’da yürürlüğe girecek düzenleme ise büyük ölçüde erişim yasağı ve yaş doğrulama tedbirlerine odaklanmaktadır.⁷⁷

için bkz. Sharon Bassan, *Mandatory Transparency Reporting Regulation for Content Moderation: A Comparative Analysis Report* (Brandeis Institute for Society, Economy and Democracy, Nisan 2025), 15-27, <https://ssrn.com/abstract=5227491>.

76 Üç nesil çerçevesi, sorumluluk muafiyetinden özen yükümlülüğüne ve risk temelli denetime uzanan düzenleyici dönüşüme ilişkin literatürdeki tespitlerden hareketle bu çalışmada geliştirilen analitik bir dönemselleştirme; bu dönüşüm için bkz. Frozio, “Platform Responsibility in the Digital Services Act”; Husovec/Roche Laguna, “Digital Services Act: A Short Primer”.

77 Bağırzade, “Children’s Legal Protection on Social Networks”, 7-9; Reviglio/Fabbri,

Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Türkiye'deki kurumsal tercihler, her sistemin denetim anlayışını yansıtmaktadır. Türkiye'de BTK hem raporlama alıcısı hem de yaptırım mercii olarak konumlanmaktadır. Buna karşılık 5651 sayılı Kanun, DSA m. 37'deki gibi platform şeffaflık raporlarının dış ve bağımsız bir denetçi tarafından periyodik biçimde doğrulanmasını öngören açık bir mekanizma içermemektedir. Bu fark, platformların karşılaştırmalı uyum baskısına hangi araçlarla maruz bırakılacağını da belirlemektedir.⁷⁸

3.3.2. Üç Modelin Yapısal Ayrımı

Üç rejim karşılaştırıldığında, esas olarak yöntem bölümünde açıklanan altı işlevsel eksen üzerinde ayrıştıkları görülmektedir. Bu eksenlerdeki farklılaşma Tablo 1'de toplu olarak gösterilmektedir. Tablo, Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık modellerinin Türkiye'ye doğrudan aktarımını değil; Türkiye'nin hukuki ve kurumsal bağlamına uyarlanmış bir üçüncü nesil reform mimarisinin hangi unsurları içermesi gerektiğini göstermektedir.

“Navigating the Digital Services Act”, 2-4. Bağırzade çocukların çevrim içi korunmasına ilişkin genel çerçeveyi; Reviglio ve Fabbri ise DSA m. 27, 34 ve 38 bağlamında öneri sistemleri çerçevesinde ele almaktadır.

78 Mark Leiser, “Reimagining Digital Governance: The EU’s Digital Service Act and the Fight Against Disinformation”, preprint, 24 Nisan 2023, 4-6, 11-12, <https://ssrn.com/abstract=4427493>. Platformların özel güç merkezleri olarak çevrim içi içerik alanında kamusal işlev üstlenmesi ve düzenleyici çerçevenin bu güç karşısındaki konumu için bkz. Kohl, “Towards a Regulatory Theory of Platform Rule”, 467-474, 535-548.

İşlevsel Eksen	Avrupa Birliği — DSA	Birleşik Krallık — OSA 2023	Türkiye — 5651
Risk yönetimi aracı	Sistemik risk değerlendirmesi (m. 34–35) + bağımsız denetim (m. 37)	Hizmet sağlayıcıların yasa dışı içerik ve çocuklara ilişkin risk değerlendirme- si ile güvenlik yükümlülükleri; OFCOM denetimi.	Reaktif uyum modeli (bireysel başvuru ve bildirilen kararların uygulanması üzerine kurulu, talep üzerine harekete geçen yapı): temsilci, kararların uygulanması, içerik çıkarma/ erişim engeli; <i>DSA'daki</i> anlamıyla sistemik risk değerlendirme- si öngörülmemiştir.
Yaptırım mimarisi	Ciro bazlı para cezası (%6'ya kadar)	18 milyon sterlin veya ilgili küresel cironun %10'u; belirli bilgi ve uyum ihlallerinde kişisel ceza sorumluluğu.	Kademeli idari yaptırım (ceza → reklam yasağı → bant daraltma)
Bağımsız doğrulama	Zorunlu bağımsız denetim — VLOP/VLOSE (m. 37)	DSA m. 37'ye eşdeğer genel ve periyodik bağımsız denetim öngörülmemiştir; OFCOM somut olayda uzman kişi raporu isteyebilir.	DSA m. 37'ye benzer genel ve periyodik bağımsız denetim mekanizması öngörülmemiştir.

Araştırmacı veri erişimi	VLOP/VLOSE'lar bakımından, doğrulanmış araştırmacılara veri erişimi.	DSA m. 40 düzeyinde doğrudan veri erişim hakkı öngörülmemiş; araştırmacı erişimi bakımından gelişmekte olan ve ikincil düzenlemeye bağlı bir çerçeveye bulunmaktadır.	Doğrudan araştırmacı veri erişimine ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır.
Algoritmik şeffaflık	Öneri sistemi parametrelerinin açıklanması; VLOP/VLOSE'lar için profil çıkarmaya dayanmayan seçenek; reklam şeffaflığı.	Kategorize platformlar için sınırlı çerçeve	7418 ile getirilen sınırlı algoritmik ve reklam şeffaflığı unsurları; 7578 ile öngörülen ve 1 Kasım 2026'da yürürlüğe girecek çocuk güvenliği, yaş doğrulama ve kullanıcı koruma yükümlülükleri.
Temel hak güvenceleri	İç şikâyet mekanizması ve mahkeme dışı uyuşmazlık çözümü.	Sağlayıcıların güvenlik tedbirlerinde ifade özgürlüğü ve mahremiyete özel önem verme yükümlülüğü; OFCOM gözetimi.	48 saat içinde gerekçeli yanıt; erişim engeli ve içerik çıkarma bakımından hâkimlik yolları; BTK yaptırımları bakımından yargısal denetim imkânı. Etkinliği ve ölçülülüğü tartışmalıdır.

Tablo 1. Üç Rejimin Altı İşlevsel Eksen ve Nesil Konumu Bakımından Karşılaştırılması

3.3.3. Şeffaflık Raporlarının Sınırı

Şeffaflık raporlaması, üç hukuk düzeninde de zorunlu bir hesap verebilirlik aracı olarak öngörülmektedir. Bununla birlikte raporların denetim işlevi, veri kaynağına ve doğrulama imkânına bağlı yapısal sınırlılıklar taşımaktadır.⁷⁹

Şeffaflık raporları, platformların kendi verilerine dayandığından, hesap verebilirlik aracından çok⁸⁰ kurumsal iletişim belgesi⁸¹ işlevi gördükleri yönündeki eleştirilere zemin hazırlamaktadır.

Farklı platformların birbirinden farklı kategorilendirme ve ölçüm yöntemleri kullanması, kamuoyu, araştırmacılar ve düzenleyici kurumlar açısından platformlar arası karşılaştırmayı güçleştirmektedir.⁸² Avrupa Birliği'nin DSA Şeffaflık Veritabanı, içerik moderasyonu kararlarına ilişkin gerekçe bildirimleri bakımından belirli ölçüde standartlaşma sağlamaktadır. Bununla birlikte bu veri tabanı, risk değerlendirme raporları, bağımsız denetim sonuçları veya VLOP/VLOSE şeffaflık raporlarının tamamı bakımından aynı işleve sahip değildir. Birleşik Krallık'ın OFCOM kılavuzu ve Türkiye'nin BTK düzenlemesi, ortak karşılaştırılabilir standartlar açısından daha sınırlı bir zemin sunmaktadır.

Şeffaflık raporları, bu sınırlılıklara rağmen işlevsiz araçlar değildir. Raporlar, düzenleyici kurumlara, araştırmacılara ve sivil toplum kuruluşlarına platform davranışına ilişkin asgari düzeyde bilgi sağlamaktadır. Ayrıca medya ve kamuoyu bakımından bir görünürlük ve baskı aracı oluşturabilmektedir. Bu potansiyelin gerçekleşmesi, raporların bağımsız denetim, standartlaştırılmış veri formatları ve araştırmacı erişimiyle desteklenmesine bağlıdır.⁸³

79 Bassan, "Transparency ≠ Accountability?", 17-19.

80 Maroni, "Mediated Transparency", 12-22; Bassan, "Transparency ≠ Accountability?", 17-28; Amanda Reid/Evan Ringel, "Digital Intermediaries and Transparency Reports as Strategic Communications", *The Information Society* 41/2 (2025): 91, <https://doi.org/10.1080/01972243.2025.2453529>.

81 Reid/Ringel, "Digital Intermediaries and Transparency Reports", 91.

82 Dergacheva/Katzenbach/Schwemer/Quintais, "Improving Data Access for Researchers in the Digital Services Act", 2-7; Halil/Kollnig/Tamò-Larrieux, "Regulating Pressing Systemic Risks", 5-19; Lisa Kosters/Oskar J. Gstrein, "TikTok and Transparency Obligations in the EU Digital Services Act (DSA) – A Scoping Review", *Zeitschrift für Europarechtliche Studien (ZEuS)* 27/1 (2024): 123-130, <https://doi.org/10.5771/1435-439X-2024-1-110>.

83 Bassan, *Mandatory Transparency Reporting Regulation*, 30-32; Leiser, "Reimagining

4. Türkiye İçin Değerlendirme ve Reform Önerileri

4.1. Türkiye Modelinin Güçlü Yönleri

5651 sayılı Kanun'un 7253 sayılı Kanunla geliştirilen sosyal ağ sağlayıcı rejimi, karşılaştırmalı hukuk bakımından belirli işlevsel kazanımlar sağlamaktadır. Temsilci atama yükümlülüğü, yabancı platformlara ilişkin hukuki süreçlerde tebligat, bildirim ve yaptırım mekanizmalarının işlemlerini kolaylaştırmıştır. Verilerin Türkiye'de barındırılmasına yönelik yükümlülük, yetkili makamların veri taleplerine erişimini kolaylaştırma amacı taşımaktadır. Bununla birlikte bu yükümlülüğün temel haklar bakımından sonuçları da bulunmaktadır: verilerin yurt içinde barındırılması, yetkili makamların verilere erişimini kolaylaştırdığı ölçüde kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı (Anayasa m. 20/3) ve özel hayata saygı hakkı yönünden gözetim riskini artırması bakımından eleştiriye açıktır. Bu boyutun ayrıntılı analizi ise yöntem bölümünde açıklandığı üzere çalışmanın kapsamı dışındadır. Altı aylık şeffaflık raporlaması da BTK 2023/DK-İD/119 sayılı kararla belirlenen standartlarıyla dönemsel raporlama bakımından DSA ve Almanya'nın Ağ Uygulama Yasası'ndaki (Netzwerkdurchsetzungsgesetz, NetzDG) benzeri yükümlülüklerle örtüşmektedir.⁸⁴

4.2. Türkiye Modelinin Yapısal Eksiklikleri

4.2.1. Risk Değerlendirmesi ve Bağımsız Denetim Eksikliği

Rejimin en belirgin yapısal eksikliklerinden biri, DSA m. 37'ye işlevsel eşdeğer, genel ve periyodik bir bağımsız denetim mekanizmasının öngörülmemiş olmasıdır.⁸⁵ DSA (m. 37) ve Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436 kapsamında çok büyük platformlar yıllık bağımsız denetimden geçmek zorundayken, 5651 sayılı Kanun kapsamında platformların

Digital Governance", 4-10; Dergacheva/Katzenbach/Schwemer/Quintais, "Improving Data Access for Researchers in the Digital Services Act", 2-7.

84 Dülger, "Sosyal Ağ Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi", 7-8, 40-42. Yer sağlayıcı muafiyetinden platform düzenlemesine geçişin karşılaştırmalı analizi için bkz. Butten, "The Digital Services Act: From Intermediary Liability to Platform Regulation", 361-380; Andres/Slivko, "Content Regulation or Self-Moderation?", 10-11.

85 Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 55-56; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1210-1216; Kohl, "Towards a Regulatory Theory of Platform Rule", 467-474, 535-548; Dülger, "Sosyal Ağ Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi", 7-8.

BTK'ya sunduğu şeffaflık raporlarını bağımsız bir denetime tabi tutan herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır. Bu durum, şeffaflık raporlarının doğrulayıcı bir işlev görmekten çok platform beyanı niteliği taşımasına yol açmaktadır.⁸⁶

5651 sayılı Kanun, DSA m. 34 ve 35'e işlevsel olarak karşılık gelen genel bir sistemik risk değerlendirmesi yükümlülüğü öngörmemektedir. DSA, VLOP'ların sistemik riskleri en az yılda bir kez değerlendirmesini zorunlu kılmaktadır. Türk hukukunda bu mekanizmanın bulunmaması, platformlardan hizmetlerinin doğurabileceği sistemik etkileri düzenli olarak belirlemelerinin ve raporlamalarının istenmemesi sonucunu doğurmaktadır.

4.2.2. Algoritmik Şeffaflık ve Araştırmacı Veri Erişimi Eksikliği

Algoritmik şeffaflık bakımından DSA m. 27 ve 38 ile OSA 2023'ün ilgili hükümleri belirli güvenceler öngörmektedir. 7418 sayılı Kanun öncesinde 5651 sayılı Kanun kapsamındaki şeffaflık raporlaması, algoritmik sistemlere ilişkin herhangi bir açıklama yükümlülüğü içermemekteydi. 7418 sayılı Kanunla algoritmik açıklama, reklam şeffaflığı ve kullanıcı tercihiyle ilişkin bazı unsurlar düzenlenmiştir. Bununla birlikte bu unsurlar, DSA'nın yukarıda açıklanan bütünleşik üçüncü nesil denetim mimarisini oluşturmamaktadır. Türkiye bakımından sorun, algoritmik şeffaflık yükümlülüklerinin tamamen yokluğu değil; bu yükümlülüklerin bağımsız doğrulama ve risk temelli denetim mekanizmalarıyla desteklenmemesidir. 5651 sayılı Kanun, DSA m. 40 kapsamında uygunluğu ilgili Dijital Hizmetler Koordinatörü tarafından doğrulanan araştırmacılara tanınan sistemik risklerle bağlantılı veri erişimine karşılık gelen bir mekanizma da içermemektedir. Bu boşluk, platform davranışının bağımsız biçimde incelenmesini sınırlamaktadır.

4.2.3. Temel Haklar, Erişim Engelleme ve Yargısal Denetim Sorunu

AYM'nin E. 2020/76, K. 2023/172 sayılı kararı, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamındaki içerik çıkarma ve erişimin engellenmesi

86 Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 51-55; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1205-1210.

tedbirlerinin kanunilik, hukuki belirlilik, usul güvenceleri ve ifade özgürlüğü bakımından anayasal denetime tabi olduğunu göstermektedir. Mahkeme, bu tedbirlerin geniş bir takdir alanı yaratmaması ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun güvenceler içermesi gerektiğini vurgulamıştır. AİHM'in Ahmet Yıldırım/Türkiye kararında da bütün bir internet hizmetine erişimin engellenmesi gibi geniş kapsamlı müdahalelerin açık ve öngörülebilir bir yasal çerçeve ile etkili yargısal denetim güvenceleri altında uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Bu nedenle erişimin engellenmesi tedbirlerinde daha dar kapsamlı araçların yeterliliği ve müdahalenin yan etkileri somut olay temelinde değerlendirilmelidir.

BTK'nın re'sen erişim engelleme yetkisi, idari işlemin önceden yargısal denetime tabi olmaması nedeniyle etkili başvuru hakkı ve ihlalin önlenmesi bakımından yapısal bir gerilim yaratmaktadır. Bu gerilim, reform tartışmasında re'sen engelleme yetkisinin kapsamının, itiraz yollarının etkinliğinin ve BTK kararlarına karşı idari yargı denetiminin birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir.⁸⁷

4.3. Reform Önerileri

İzleyen reform önerileri, III. Bölümde ulaşılan karşılaştırmalı bulgulardan türetilmekte ve üç başlık altında dokuz öneri hâlinde sunulmaktadır: (i) belirli eşiği aşan sağlayıcılar için periyodik bağımsız denetim, (ii) denetçi bağımsızlığına ve niteliklerine ilişkin güvenceler, (iii) sistemik risk değerlendirmesi yükümlülüğü, (iv) öneri sistemlerinin temel parametrelerinin açıklanması, (v) şeffaflık raporu standartlarının belirlenmesi ve kamuya açık veri tabanı, (vi) araştırmacı veri erişimi, (vii) ciro esaslı yaptırım modeli, (viii) BTK'nın rol çakışmasının giderilmesi ve etkili itiraz yollarının güçlendirilmesi ile (ix) erişim engelleme rejiminde temel hak güvencelerinin güçlendirilmesi. Öneriler, karşılaştırmalı bulgu, Türkiye'deki yapısal eksiklik ve önerilen normatif mekanizma arasındaki bağlantı üzerinden kurulmuştur. Her öneri, DSA veya OSA 2023'teki mevcut mekanizmalardan hareket etmektedir. Türkiye'nin hukuki ve kurumsal bağlamına uyarlanması gereken yönleri ayrıca gözetmektedir.

87 AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, T. 11.10.2023; AİHM, Ahmet Yıldırım/Türkiye, B. No. 3111/10, 18.12.2012, parag. 63-68; AYM, E. 2023/155, K. 2024/59, T. 22.02.2024.

4.3.1. Risk Değerlendirmesi ve Bağımsız Denetim

Türkiye'nin platform denetim rejimindeki temel eksikliklerden biri, şeffaflık raporlarının doğruluğunu bağımsız biçimde inceleyecek genel bir denetim mekanizmasının bulunmamasıdır. DSA m. 37 ve Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436, VLOP ve VLOSE'lar için yıllık bağımsız denetimi öngörmektedir. Bu model, şeffaflık raporlarının yalnızca platform beyanına dayanmasının doğrulayabileceği doğrulama riskine cevap vermektedir.

Şeffaflık raporlarının platformun kendi beyanına dayanması ve bağımsız biçimde doğrulanmaması, raporlanan verilerin güvenilirliği bakımından bir doğrulama riski doğurmaktadır. Bu riske karşı, Türkiye'de belirli erişim eşliğini aşan sosyal ağ sağlayıcıların BTK'ya sunduğu şeffaflık raporları, teknik denetim kapasitesine sahip bağımsız bir yapı tarafından periyodik olarak incelenmeli ve doğrulanmalıdır. Söz konusu inceleme, içerik moderasyonu süreçlerini, yasal yükümlülüklerle uyumu ve raporlardaki verilerin güvenilirliğini kapsamalıdır.

Denetim mekanizması ister BTK bünyesinde ister BTK'dan bağımsız olarak kurulsun, denetçinin işlevsel bağımsızlığı ve BTK'nın erişim engelleme ve yaptırım yetkilerinden ayrılması güvence altına alınarak, kurumsal bağımsızlık ve çıkar çatışmasının önlenmesine ilişkin güvenceler açıkça düzenlenmelidir.⁸⁸

5651 sayılı Kanun, platformlara yönelik sistemik risk değerlendirme yükümlülüğü içermemektedir. DSA m. 34 ve 35 kapsamında VLOP'lara getirilen yıllık risk değerlendirmesi, yasa dışı içeriğin yayılması, temel haklar üzerindeki etkiler, seçim bütünlüğü ve kamu güvenliği risklerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu model, Türkiye bakımından risk değerlendirmesi yükümlülüğünün kapsamı belirlenirken yararlanılabilecek bir referans oluşturmaktadır.⁸⁹

Belirli bir erişim eşliğini aşan sosyal ağ sağlayıcılara, hizmetlerinin işleyişinden kaynaklanabilecek sistemik riskleri periyodik olarak değerlendirme

88 Loi/Fabbri/Ferrario, "Regulating the Undefined", 24-36; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1210-1216; Broughton Micova/Calef, *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*, 49-56.

89 Loi/Fabbri/Ferrario, "Regulating the Undefined", 24-36; Eder, "Making Systemic Risk Assessments Work", 1198-1200, 1210-1216.

ve sonuçlarını BTK'ya bildirme yükümlülüğü getirilmelidir. Risk kategorileri, Türkiye'nin hukuki ve sosyal bağlamı dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu yükümlülük, platformların yalnızca bireysel başvurulara verdikleri cevaplar üzerinden değil, hizmet düzeyinde doğan riskler üzerinden de değerlendirilmesini sağlayacaktır.

DSA m. 37 ve Komisyon Delegasyon Yönetmeliği (EU) 2024/436 uyarınca bağımsız denetim, bağımsızlık, teknik uzmanlık ve çıkar çatışmasının bulunmaması koşullarını taşıyan denetçi kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Türkiye'de benzer bir yasal çerçeve oluşturulurken denetçilerin bağımsızlığı, teknik yeterliliği, tarafsızlığı ve çıkar çatışması güvenceleri açıkça düzenlenmelidir. Denetim raporlarının BTK'ya sunulması ile kamuya açıklanması birbirinden ayrılmalıdır. Ticari sır kapsamına girmeyen bölümlerin yayımlanması sağlanmalıdır.

4.3.2. Şeffaflık, Algoritmik Açıklama ve Veri Erişimi

5651 sayılı Kanun kapsamındaki şeffaflık raporlaması, 7418 sayılı Kanun öncesinde içerik sıralama ve öneri sistemlerine ilişkin bir açıklama yükümlülüğü içermemekteydi. 7418 sayılı Kanunla algoritmik açıklama, reklam politikaları, şeffaflık politikaları, reklam kütüphanesi ve kullanıcı tercihleriyle ilgili bazı yükümlülükler öngörülmüştür. Bu yükümlülüklerin, DSA m. 27 ve 38 kapsamındaki öneri sistemi şeffaflığı ve profil çıkarmaya dayanmayan seçenek sunma yükümlülüğüyle işlevsel olarak ne ölçüde örtüştüğü, uygulama ile BTK'nın ikincil düzenlemelerine bağlı olacaktır.

Sosyal ağ sağlayıcılar, içerik sıralama ve önerme süreçlerinde kullandıkları temel kriterleri hizmet şartlarında kullanıcılarına açıklamakla yükümlü kılınmalıdır. Bu bilgiler, BTK'ya sunulan şeffaflık raporlarında da yer almalıdır. Uygulama, ilk aşamada büyük sağlayıcılar için pilot kapsamla başlatılabilir; böylece açıklama yükümlülüğü ölçülülük ilkesine uygun biçimde kademeli olarak genişletilebilir.⁹⁰

BTK 2023/DK-İD/119 sayılı kararı, sosyal ağ sağlayıcıların şeffaflık raporlarının usul ve esaslarını belirlemektedir. Bununla birlikte raporların içerik standartları ve karşılaştırılabilirliği bakımından daha ayrıntılı bir çerçeveye ihtiyaç bulunmaktadır. DSA Şeffaflık Veritabanı, içerik

90 Reviglio/Fabbri, "Navigating the Digital Services Act", 2-3.

moderasyonu kararlarına ilişkin gerekçeler bakımından kamuya açık ve standartlaştırılmış veri sunumu için sınırlı bir referans oluşturmaktadır. OFCOM'un Temmuz 2025 tarihli nihai kılavuzu da şeffaflık raporlarının içerik ve format bakımından standartlaştırılması açısından dikkate alınabilecek bir örnek sunmaktadır.

BTK'ya sunulan şeffaflık raporlarının veri kategorileri ve formatları standartlaştırılmalıdır. Raporların BTK tarafından kamuya açık bir veri tabanı üzerinden erişilebilir kılınması, araştırmacıların ve sivil toplum kuruluşlarının karşılaştırmalı inceleme yapabilmesini kolaylaştıracaktır. Bu veri tabanı, açıklanacak bilgilerin kapsamı belirlenirken ticari sır ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin sınırları gözetmelidir.

DSA m. 40, VLOP ve VLOSE'ların sistemik riskleriyle bağlantılı verilerin, gerekçeli talep ve ilgili Dijital Hizmetler Koordinatörünün uygunluk değerlendirmesi çerçevesinde doğrulanmış araştırmacılara sunulmasına imkân tanımaktadır. Türkiye'de BTK'ya sunulan şeffaflık raporlarında ticari sır ve kişisel veri kapsamında kalmayan verilerin kamuya açık bir platformda yıllık olarak yayımlanması öngörülebilir. Araştırmacıların ham verilere erişimi için ise BTK nezdinde güvenli veri odası (secure data enclave) modeliyle başvuru imkânı tanınabilir. Bu mekanizmanın kapsamı, ticari sırların ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin sınırlar kanun düzeyinde belirlenerek kurulmalıdır.

4.3.3. Yaptırım, İtiraz ve Yargısal Güvenceler

Türkiye'deki yaptırım sistemi, idari para cezasından reklam yasağına uzanan kademeli bir yapı içermektedir. DSA'daki küresel yıllık ciro üzerinden hesaplanan mali yaptırımlar ile OSA 2023'te OFCOM'a tanınan para cezası yetkisi, uyumu teşvik eden farklı modeller sunmaktadır. OSA'da sorumlu kişiler bakımından cezai yaptırımlar, esas olarak bilgi taleplerine uyulmaması veya yanlış bilgi verilmesi gibi belirli ihlallerle bağlantılıdır. Türkiye'de yaptırım tutarlarının platform cirosuna oranlanması, düzenleyici kararlarına karşı idare mahkemesi nezdinde etkili itiraz yolunun güçlendirilmesi ve BTK'nın raporlama alıcısı ile yaptırım mercii olmasından kaynaklanan rol çakışmasının giderilmesi değerlendirilebilir. Son olarak, III. Bölümde temel hak güvenceleri ekseninde ulaşılan bulgular ışığında;

erişim engelleme rejiminde kanunilik ve ölçülülük güvencelerinin güçlendirilmesi, BTK'nın re'sen erişim engelleme yetkisinin kapsamının daraltılarak kural olarak önceden yargısal denetim aranması ve idari kararların gerekçelendirilme standartlarının yükseltilmesi önerilmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, sosyal medya platformlarına yüklenen yükümlülükler ile bunlara uyumun denetlenmesine ilişkin mekanizmalar; Avrupa Birliği'nin DSA'sı, Birleşik Krallık'ın OSA 2023'ü ve Türkiye'nin 5651 sayılı Kanun rejimi üzerinden işlevsel karşılaştırma yöntemiyle incelenmiştir. Birinci bölümde kavramsal çerçeve ve araştırmanın yöntemi ortaya konmuş; ikinci bölümde üç rejimin genel yapısı tanıtılmış; üçüncü bölümde rejimler risk yönetimi, yaptırım, bağımsız doğrulama, araştırmacı veri erişimi, algoritmik şeffaflık ve temel hak güvenceleri eksenlerinde karşılaştırılmış; dördüncü bölümde ise bu bulgulardan hareketle Türkiye için reform önerileri geliştirilmiştir.

Çalışma, platform denetiminin etkin işlemesi için şeffaflık raporlamasının tek başına yeterli olmadığını göstermektedir. Etkin bir denetim mimarisi, şeffaflık raporlamasını bağımsız denetim, sistemik risk değerlendirme, algoritmik şeffaflık ve araştırmacı veri erişimiyle birlikte kuralmalıdır.

Şeffaflık raporları, bu mimaride denetimin bilgi tabanını oluşturan zorunlu, ancak tek başına doğrulayıcı işlev üstlenemeyen bir araçtır. DSA, bu bileşenleri bütünsel biçimde düzenleyen model olarak ölçütü karşılamaktadır. OSA 2023 ara bir konumda, Türkiye rejimi ise ikinci nesil platform düzenlemesi içinde yer almaktadır.

Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Türkiye örnekleri üzerinden yürütülen karşılaştırmalı analiz, platform düzenlemesinin nesil dönüşümünü ve Türkiye rejiminin bu dönüşüm içindeki konumunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın başlıca bulguları aşağıda özetlenmektedir:

Platform düzenlemesinde nesil dönüşümü gözlenmektedir. Bu çalışma, dönüşümü birinci nesil sorumluluk muafiyeti modeli, ikinci nesil temsilci atama ve şeffaflık raporlaması modeli ile üçüncü nesil sistemik risk değerlendirmesi, bağımsız denetim ve algoritmik şeffaflık modeli üzerinden kavramsallaştırmaktadır. DSA, sistemik risk değerlendirmesi, bağımsız

denetim ve araştırmacı veri erişimini⁹¹ birlikte düzenleyen üçüncü nesil bir model niteliğindedir. OSA 2023, risk temelli ara bir model oluştururken Türkiye rejimi temsilci, yaptırım ve raporlama ağırlıklı ikinci nesil yapısını sürdürmektedir (Direktif 2000/31/EC; DSA, önsöz parag. 18–22).

Ölçek temelli kategorileştirme, üç sistemde de ortak bir düzenleme yaklaşımıdır. Avrupa Birliği'nin VLOP ve VLOSE eşiği, Birleşik Krallık'ın Kategori 1, Kategori 2A ve Kategori 2B yapısı ile Türkiye'nin günlük bir milyon erişim sınırı, bu yaklaşımın farklı görünümünü oluşturmaktadır. Sistemler, büyük platformlara orantılı yükümlülükler getirme amacını paylaşmakla birlikte eşik değerleri, yükümlülüklerin içeriği ve uygulama mekanizmaları bakımından ayrılmaktadır.

Üç sistemde de öngörülen şeffaflık raporlaması; raporların kapsamı, standartları ve denetim mekanizmaları bakımından farklılaşmaktadır. DSA m. 15, 24 ve 42 ile 5651 sayılı Kanun'un Ek m. 4/4 hükmü, kapsam dâhilindeki sağlayıcılara doğrudan periyodik raporlama yükümlülüğü getirmektedir. OSA 2023 m. 77 ve 78 bakımından ise raporlama, OFCOM'un kategorize edilmiş hizmet sağlayıcılara yönelik bildirimi üzerine işlemektedir. Bu farklılıklar, raporların içeriği, periyodu ve bağımsız doğrulanma düzeyi bakımından farklı denetim modelleri ortaya çıkarmaktadır.⁹²

Raporların doğrulayıcı işlevi ise yapısal olarak sınırlıdır: platformların kendi verilerine dayanması, verilerin karşılaştırılabilir olmaması ve bağımsız doğrulama eksikliği, bu sınırlılığın başlıca nedenlerini oluşturmaktadır.⁹³

Türkiye'nin 5651 sayılı Kanun rejimi, temsilci atama, içerik kaldırma ve şeffaflık raporlaması yükümlülükleri bakımından ikinci nesil platform düzenlemesinin temel unsurlarını karşılamaktadır. 7418 sayılı Kanunla algoritmik açıklama, reklam şeffaflığı ve kullanıcı tercihi ilişkili sınırlı unsurlar normatif çerçeveye eklenmiş; 7578 sayılı Kanunla ise çocukların korunmasına yönelik ek yükümlülükler öngörülmüştür. Bununla

91 Platform verilerine bağımsız araştırmacı erişimi ve DSA m. 40 veri erişimi çerçevesi için bkz. Dergacheva/Katzenbach/Schwemer/Quintais, "Improving Data Access for Researchers in the Digital Services Act", 2-7.

92 Bassan, *Mandatory Transparency Reporting Regulation*, 15-26. Bkz. ayrıca Maroni, "Mediated Transparency", 14-20.

93 Bassan, "Transparency ≠ Accountability?", 17-28; bkz. ayrıca Maroni, "Mediated Transparency", 10-21.

birlikte bu yükümlülükler, yukarıda çözümlenen bütünleşik üçüncü nesil denetim mimarisini henüz kurmamaktadır.⁹⁴ Uygulamanın nasıl şekilleneceği BTK'nın ikincil düzenlemeleri ve fiili denetim pratiğiyle belirlenecektir. TCK m. 217/A, yanlış bilginin yayılmasına bireysel cezai sorumluluk üzerinden müdahale eden bir normdur. Bu yönüyle DSA'nın VLOP/VLOSE'lara özgü sistemik risk yönetimi yaklaşımından ve OSA'nın hizmet sağlayıcıların risk değerlendirme ile güvenlik yükümlülüklerine dayalı modelinden ayrışmaktadır.

Çalışmanın başlıca sınırlılığı, incelenen mekanizmaların, özellikle DSA ve OSA 2023 uygulama pratiklerinin henüz tam olarak olgunlaşmamış olmasıdır. DSA kapsamındaki VLOP bağımsız denetim süreçleri uygulanmaya başlamıştır. OSA 2023'teki yükümlülükler ise aşamalı olarak yürürlüğe girmektedir. Bu nedenle her iki düzenlemenin uzun vadeli etkinliği ilerleyen yıllarda daha sağlıklı biçimde değerlendirilebilecektir.

Gelecek araştırmalarda, platform şeffaflık raporlarının ampirik analizi ile bu raporların hesap verebilirliğe gerçek katkısının ölçülmesi önem arz etmektedir. Türkiye'de BTK'nın denetim kapasitesinin ve şeffaflık raporlarına uyum pratiğinin sistematik biçimde değerlendirilmesi de ayrıca gereklidir. DSA m. 37 kapsamındaki bağımsız denetim sonuçlarının karşılaştırmalı hukuktaki yansımaları ile TCK m. 217/A uygulamasının ifade özgürlüğü üzerindeki somut etkileri, bu çerçevede incelenebilir. Ayrıca Avrupa Birliği hukukunda platformlara kesişen yükümlülükler getiren siyasi reklam tüzüğü ((AB) 2024/900, TTPA), Avrupa Medya Özgürlüğü Tüzüğü ((AB) 2024/1083, EMFA) ve terörist içerik tüzüğü ((AB) 2021/784) ile DSA m. 45 kapsamında kurumsallaşan Code of Conduct on Disinformation'ın DSA mimarisiyle etkileşimi, bu çalışmanın kapsamı dışında kalan ve gelecekteki karşılaştırmalı çalışmalar için doğal uzantı noktaları oluşturan alanlardır.

94 Reviglio/Fabbri, "Navigating the Digital Services Act", 1-5.

Kaynakça

- ABAD, Google France ve Google, Birleştirilmiş Davalar C-236/08–C-238/08, ECLI:EU:C:2010:159, 23.03.2010.
- ABAD, L'Oréal ve diğerleri/eBay, C-324/09, ECLI:EU:C:2011:474, 12.07.2011.
- Aichner, Thomas / Matthias Grünfelder / Oswin Maurer / Deni Jegeni. "Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019". *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 24/4 (2021): 215-222. <https://doi.org/10.1089/cyber.2020.0134>.
- AİHM, Ahmet Yıldırım/Türkiye, B. No. 3111/10, 18.12.2012. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115705>.
- Akdeniz, Yaman / Ozan Güven. *Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması*. İstanbul: İfade Özgürlüğü Derneği, 2026. <https://ifade.org.tr/reports/SosyalMedyaRaporu.pdf>.
- Akkurt, Sinan Sami. *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*. 3. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Andres, Raphaela / Olga Slivko. "Content Regulation or Self-Moderation? The Effect of the Network Enforcement Act on Twitter". *ZEW Discussion Paper* No. 21-103, 2022 (son revizyon: Mart 2025). <https://ssrn.com/abstract=4013662>.
- Bağırzade, Nihat. "Children's Legal Protection on Social Networks: Legal Gaps and the Need for New Regulations". *Preprint*, 2025. <https://ssrn.com/abstract=5362378>.
- Balcı, Murat / Kerim Çakır. "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m. 217/A)". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9/1 (2023): 1-17. <https://doi.org/10.54699/andhd.1216834>.
- Bassan, Sharon. *Mandatory Transparency Reporting Regulation for Content Moderation: A Comparative Analysis Report*. Brandeis Institute for Society, Economy and Democracy, Nisan 2025. <https://ssrn.com/abstract=5227491>.
- Bassan, Sharon. "Transparency ≠ Accountability? Rethinking the Legal Architecture of Content Moderation Transparency Reporting". *Preprint*, 18 Şubat 2025. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5143075>.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK). Erişim Engelleme Kararlarına İtiraz Prosedürü. <https://internet.btk.gov.tr/erisim-engelleme-kararlarina-itiraz> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK). Sosyal Ağ Sağlayıcı Hakkında Usul ve Esaslar (2023/DK-İD/119). RG, T. 01.04.2023, S. 32150. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230401-13.pdf>.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK). Yurt Dışı Kaynaklı Sosyal Ağ Sağlayıcı Temsilcileri. <https://internet.btk.gov.tr/sosyal-ag-temsilci-rehberi> [erişim tarihi: 13.05.2026].

- Boyd, Danah M. / Nicole B. Ellison. "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship". *Journal of Computer-Mediated Communication* 13/1 (2007): 210-230. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>.
- Broughton Micova, Sally / Andrea Calef. *Elements for Effective Systemic Risk Assessment under the DSA*. CERRE Report, Temmuz 2023. <https://ssrn.com/abstract=4512640>.
- Buiten, Miriam C. "The Digital Services Act: From Intermediary Liability to Platform Regulation". *JIPITEC* 12 (2021): 361-380.
- Commission Delegated Regulation (EU) 2024/436 of 20 October 2023 supplementing Regulation (EU) 2022/2065 by laying down rules on the performance of audits for very large online platforms and very large online search engines. OJ L, 02.02.2024.
- DataReportal. "Digital 2026 Mid-Year Global Update Report". 2026. <https://datareportal.com/reports/digital-2026-mid-year-global-update-report> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- DataReportal. "Global Social Media Statistics". 2026. <https://datareportal.com/social-media-users> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- Dergacheva, Daria / Christian Katzenbach / Sebastian Felix Schwemer / João Pedro Quintais. "Improving Data Access for Researchers in the Digital Services Act" Feedback submission to the European Commission Call for Evidence on the Delegated Regulation on data access provided for in the Digital Services Act, 31 Mayıs 2023. <https://ssrn.com/abstract=4465846>.
- Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market (Directive on Electronic Commerce). OJ L 178, 17.07.2000.
- Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive). OJ L 303, 28.11.2018.
- Doğan, Kadir Caner. "Yönetimin Bir Fonksiyonu Olarak Denetim ve Kamu Yönetimindeki Yeri". *Ombudsman Akademik* 3 (2015): 107-141. <https://doi.org/10.32002/ombudsmanakademik.439673>.
- Drolsbach, Chiara / Nicolas Pröllochs. "Content Moderation on Social Media in the EU: Insights From the DSA Transparency Database". *Companion Proceedings of the ACM Web Conference 2024 (WWW'24 Companion)* (2024): 939-942. <https://doi.org/10.1145/3589335.3651482>.
- Dülger, Murat Volkan. "Sosyal Ağ Sağlayıcıların, İnternet Haber Sitelerinin ve Şebekeler Üstü Hizmet Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi – The Legal Regime and Critique of Social Network Providers, Internet News Sites, and Over-the-Top (OTT) Service Providers". *Preprint*, 20 Nisan 2023. <https://ssrn.com/abstract=4425002>.

- Eder, Niklas. "Making Systemic Risk Assessments Work: How the DSA Creates a Virtuous Loop to Address the Societal Harms of Content Moderation". *German Law Journal* 25/7 (2024): 1197-1218. <https://doi.org/10.1017/glj.2024.24>.
- Ellison, Nicole B. / Danah M. Boyd. "Sociality Through Social Network Sites". İçinde *The Oxford Handbook of Internet Studies*, ed. William H. Dutton, 151-172. Oxford: Oxford University Press, 2013. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199589074.013.0008>.
- European Commission. "Code of Conduct on Disinformation". 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-conduct-disinformation> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- European Commission. "Commission Opens Formal Proceedings against Meta under the Digital Services Act Related to the Protection of Minors on Facebook and Instagram". 16 Mayıs 2024. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-meta-under-digital-services-act-related-protection> [erişim tarihi: 26.06.2026].
- European Commission. "Commission Opens Formal Proceedings against TikTok under the Digital Services Act". 19 Şubat 2024. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-tiktok-under-digital-services-act> [erişim tarihi: 26.06.2026].
- European Commission. "Commission Publishes Guidelines on the Protection of Minors". 14 Temmuz 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-guidelines-protection-minors> [erişim tarihi: 26.06.2026].
- European Commission. "Commission Sends Requests for Information to TikTok and YouTube under the Digital Services Act". 9 Kasım 2023. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-sends-requests-information-tiktok-and-youtube-under-digital-services-act> [erişim tarihi: 26.06.2026].
- European Commission. "DSA Transparency Database". <https://transparency.dsa.ec.europa.eu/> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- European Commission. "DSA: Very Large Online Platforms and Search Engines". <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- European Commission. *Guidelines on Measures to Ensure a High Level of Privacy, Safety and Security for Minors Online, Pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065*. OJ C/2025/5519, 10.10.2025.
- European Commission. "Supervision of Very Large Online Platforms and Very Large Online Search Engines (VLOP/VLOSE)". <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- European Commission. "The Digital Services Act". <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act> [erişim tarihi: 08.06.2026].

- European Commission. “The Impact of the Digital Services Act on Digital Platforms”. 19 Mayıs 2026. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-impact-platforms> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law (DGI) of the Council of Europe. “Türkiye—Urgent Joint Opinion on the Draft Amendments to the Penal Code Regarding the Provision on ‘False or Misleading Information’”. Opinion No. 1102/2022, CDL-AD(2022)034, Strasbourg, 21.10.2022. <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD%282022%29034-e> [erişim tarihi: 26.06.2026].
- Farrand, Benjamin. “How Do We Understand Online Harms? The Impact of Conceptual Divides on Regulatory Divergence between the Online Safety Act and Digital Services Act”. *Journal of Media Law* 16/2 (2024): 240-262. <https://doi.org/10.1080/17577632.2024.2357463>.
- Flew, Terry / Fiona R. Martin. “Introduction”. İçinde *Digital Platform Regulation: Global Perspectives on Internet Governance*, ed. Terry Flew/Fiona R. Martin, 1-21. Cham: Palgrave Macmillan, 2022. https://doi.org/10.1007/978-3-030-95220-4_1.
- Frosio, Giancarlo. “Platform Responsibility in the Digital Services Act: Constitutionalising, Regulating and Governing Private Ordering”. İçinde *Research Handbook on EU Internet Law*, ed. Andrej Savin/Jan Trzaskowski, 2. bs., 252-269. Cheltenham: Edward Elgar, 2023. <https://ssrn.com/abstract=4236510>.
- Gezder, Ümit. *İçerik Sağlayıcının ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Muafiyeti*. İstanbul: Beta, 2017.
- Gillespie, Tarleton. “Content Moderation, AI, and the Question of Scale”. *Big Data & Society* 7/2 (2020): 1-5. <https://doi.org/10.1177/2053951720943234>.
- Griffin, Rachel. “Public and Private Power in Social Media Governance: Multistakeholderism, the Rule of Law and Democratic Accountability”. *Transnational Legal Theory* 14/1 (2023): 46-89. <https://doi.org/10.1080/20414005.2023.2203538>.
- G’sell, Florence. “The Digital Services Act: A General Assessment”. İçinde *Content Regulation in the European Union — The Digital Services Act*, ed. Antje von Ungern-Sternberg, IRDT Trier Studies on Digital Law, Vol. 1, 85-118. Trier: Verein für Recht und Digitalisierung e.V., 2023. <https://ssrn.com/abstract=4403433>.
- Halil, Defne / Konrad Kollnig / Aurelia Tamò-Larrieux. “Regulating Pressing Systemic Risks – But Not Too Soon?”. *Internet Policy Review* 14/2 (2025). <https://doi.org/10.14763/2025.2.2010>.
- Hu, Margaret. “Cambridge Analytica’s Black Box”. *Big Data & Society* 7/2 (2020): 1-6. <https://doi.org/10.1177/2053951720938091>.
- Husovec, Martin. “The Digital Services Act’s Red Line: What the Commission Can and Cannot Do About Disinformation”. *Journal of Media Law* 16/1 (2024): 47-56. <https://doi.org/10.1080/17577632.2024.2362483>.

- Husovec, Martin / Irene Roche Laguna. "Digital Services Act: A Short Primer". *Working paper*, 5 Temmuz 2022. <https://ssrn.com/abstract=4153796>.
- İliman, Tark / Recep Tekeli. "Türkiye'deki Düzenleyici ve Denetleyici Kuruluşlar: İdari Para Cezalarının Hukuksal Zeminlerinin Değerlendirilmesi". *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 3/1 (2016): 23-36.
- Isaak, Jim / Mina J. Hanna. "User Data Privacy: Facebook, Cambridge Analytica, and Privacy Protection". *Computer* 51/8 (2018): 56-59. <https://doi.org/10.1109/MC.2018.3191268>.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi". *Bilişim Hukuku Dergisi* 4/1 (2022): 1-32. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1114305>.
- Kaplan, Andreas M. / Michael Haenlein. "Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media". *Business Horizons* 53/1 (2010): 59-68. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003>.
- Kira, Beatriz. "Pro-Competition and Online Safety: A More Holistic Approach to Digital Platform Regulation". İçinde *Research Handbook on Data, Privacy and Competition Law*, ed. Maria Ioannidou/Despoina Mantzari, 90-112. Cheltenham: Edward Elgar, 2025. <https://ssrn.com/abstract=4631357>.
- Kira, Beatriz / Laura Schertel Mendes. "A Primer on the UK Online Safety Act: Key Aspects of the New Law and Its Road to Implementation". *Verfassungsblog*, 13 Kasım 2023. <https://doi.org/10.59704/2120f79b5f59e60b>.
- Kohl, Uta. "Towards a Regulatory Theory of Platform Rule: Corporate 'Sovereignty' through Immunities". *St. Mary's Law Journal* 56/3 (2025): 465-552.
- Kosters, Lisa / Oskar J. Gstrein. "TikTok and Transparency Obligations in the EU Digital Services Act (DSA) – A Scoping Review". *Zeitschrift für Europarechtliche Studien (ZEuS)* 27/1 (2024): 110-145. <https://doi.org/10.5771/1435-439X-2024-1-110>.
- Law, Stephanie. "Effective Enforcement of the Online Safety Act and Digital Services Act: Unpacking the Compliance and Enforcement Regimes of the UK and EU's Online Safety Legislation". *Journal of Media Law* 16/2 (2024): 263-300. <https://doi.org/10.1080/17577632.2025.2459441>.
- Leiser, Mark. "Reimagining Digital Governance: The EU's Digital Service Act and the Fight Against Disinformation". *Preprint*, 2023. <https://ssrn.com/abstract=4427493>.
- Loi, Michele / Matteo Fabbri / Andrea Ferrario. "Regulating the Undefined: Addressing Systemic Risks in the Digital Services Act (with an Appendix on the AI Act)". *Philosophy & Technology* 38, article 82 (2025). <https://doi.org/10.1007/s13347-025-00903-7>.
- Maroni, Marta. "'Mediated Transparency': The Digital Services Act and the Legitimation of Platform Power". İçinde *(In)visible European Government: Critical Approaches to Transparency as an Ideal and a Practice*, ed. Maarten Hillebrandt/Päivi Leino-Sandberg/Ida Koivisto, 1-28. London: Routledge, 2023. <https://ssrn.com/abstract=4413531>.

- Meta. "More Speech and Fewer Mistakes". 7 Ocak 2025. <https://about.fb.com/news/2025/01/meta-more-speech-fewer-mistakes/> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- Meta. "Türkiye Transparency Report for Content Removal Requests under Law No. 5651". Meta Transparency Center. <https://transparency.meta.com/reports/regulatory-transparency-reports/> [erişim tarihi: 21.06.2026].
- Michaels, Ralf. "The Functional Method of Comparative Law". İçinde *The Oxford Handbook of Comparative Law*, ed. Mathias Reimann/Reinhard Zimmermann, 339-382. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Newman, Nic / Richard Fletcher / Craig T. Robertson / Amy Ross Arguedas / Rasmus Kleis Nielsen. *Reuters Institute Digital News Report 2025*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, 2025. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- Ofcom. *Illegal Content and Protecting Children: Guidance for Online Service Providers*. 2024. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/online-safety-act/illegal-content> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- Ofcom. "Online Safety: Register of Categorised Services and List of Emerging Category 1 Services". 30 Haziran 2026, son güncelleme 10 Temmuz 2026. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/register-of-categorised-services-and-list-emerging-category-1-services> [erişim tarihi: 16.07.2026].
- Ofcom. *Online Safety Act: Our Approach to Enforcement*. 2024. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/online-safety-act/our-approach-to-enforcement> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- Ofcom. *Transparency Reporting: Final Guidance*. 21 Temmuz 2025. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/online-safety-act/transparency-reporting> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- Online Safety Act 2023 (Category 1, Category 2A and Category 2B Threshold Conditions) Regulations 2025, SI 2025/226.
- Oymak, Hasan. "7253 Sayılı Kanun'un Getirdikleri". *Yeni Medya* 9 (2020): 129-141. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1473782>.
- Pinterest. "Türkiye Şeffaflık Raporu". Pinterest Policy. <https://policy.pinterest.com/en/turkiye-seffalik-raporu-h1-2025> [erişim tarihi: 11.06.2026].
- Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). OJ L 119, 04.05.2016.
- Regulation (EU) 2021/784 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2021 on Addressing the Dissemination of Terrorist Content Online. OJ L 172, 17.5.2021.
- Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on Contestable and Fair Markets in the Digital Sector (Digital Markets Act). OJ L 265, 12.10.2022, 1-66.

- Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act). OJ L 277, 27.10.2022, 1-102.
- Regulation (EU) 2024/900 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 on the Transparency and Targeting of Political Advertising. OJ L, 2024/900, 20.3.2024.
- Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 Establishing a Common Framework for Media Services in the Internal Market (European Media Freedom Act). OJ L, 2024/1083, 17.4.2024.
- Reid, Amanda / Evan Ringel. "Digital Intermediaries and Transparency Reports as Strategic Communications". *The Information Society* 41/2 (2025): 91-109. <https://doi.org/10.1080/01972243.2025.2453529>.
- Reviglio, Urbano / Matteo Fabbri. "Navigating the Digital Services Act: Scenarios of Transparency and User Control in VLOPs' Recommender Systems". *NOR-Malize 2024: The Second Workshop on the Normative Design and Evaluation of Recommender Systems*, 1-9. Bari, Italy, 18 Ekim 2024. <https://ssrn.com/abstract=5040307>.
- Sönmez, Yasin. "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gerekliklik ve Temel Haklar Sorunu". *ÇÜHAD* 2023/4: 1-37. <https://doi.org/10.59399/cuhad.1316196>.
- TikTok. "Digital Services Act: Our Sixth Transparency Report on Content Moderation in Europe". 29 Nisan 2026. <https://newsroom.tiktok.com/digital-services-act-our-sixth-transparency-report-on-content-moderation-in-europe?lang=en-150> [erişim tarihi: 08.06.2026].
- Trust & Safety Professional Association (TSPA). "What Is a Transparency Report?" 24 Mayıs 2022. <https://www.tspa.org/curriculum/ts-fundamentals/transparency-report/what-is-a-transparency-report/> [erişim tarihi: 13.05.2026].
- United Kingdom. Data (Use and Access) Act 2025. Chapter 18. Kral Onayı: 19.06.2025. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/18>.
- United Kingdom. Online Safety Act 2023. Chapter 50. Kral Onayı: 26.10.2023. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/50>.
- X Corp. "Türkiye". X Şeffaflık Merkezi. <https://transparency.x.com/tr/reports/countries/tr> [erişim tarihi: 11.06.2026].
- Zweigert, Konrad / Hein Kötz. *An Introduction to Comparative Law*. Çev. Tony Weir. 3. bs. Oxford: Oxford University Press, 1998.

